

ସଜିସାଜିଆଡ଼ୁ ସଜନୀ ସଜ-ସାଜସଜ୍ଜାରେ

ଚିତ୍ତଶେଷା ଶୁଭ-ବିନୀ ମାଣ୍ଡୁ ମଥାରେ ।

ଏହି ନିଆ
ପ୍ୟାକ ଉପରେ
ଏହି ଚେହେରା
ଦେଖି ନିଅନ୍ତୁ ।

ଶିଖର

ଜୁଙ୍କନ ବନ୍ଦୀ
ଭାରିଶାସ
ସଜ-ସାଜ
ଅତିସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରଣାଳୀ ।

ମୋହର ବାଣ ଆଉ ମୋହର
ଅନ୍ତରାଳରେ ଦେଖିବାକୁ
ଆମର ସବୁ କଲେଜେ... କଥାକରେ
ରହିଥାନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ବନସ୍ତ ବିନା
ବୁଦ୍ଧି ହେଉ ।

ଉତ୍କଳୋତ୍ସବ ପ୍ରତିମାଳରେ ନିଜ
ଶିଖର ବୁଦ୍ଧି ହେଉ ଶେଷର
ଆମର ମନୋରାଜନୀ ସହ
ଏକତ୍ର ହେଉ ଆମର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ
ସହର ସମସ୍ତ ହେଉ ।

everest/BS/SH/343 ori

And Kumar Parigrahy

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୪

ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସପାଦକୀୟ	...	୫	ଆଖି ଥାଇ ଅନ୍ଧ	...	୩୯
ଜହ୍ନ ମାୟା ସମ୍ବାଦ-ବିବିଧା	...	୭	ନାଷ୍ଟ ରତାର ପ୍ରତିଫଳ	...	୪୩
ଯଥା ରଜା ତଥା ପ୍ରଜା	...	୭	ଠକ ସହିତ ଠକାମୀ	...	୪୮
ଜନ ଚାଲିକ	...	୧୧	ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ	...	୫୧
ଭାଗ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ	...	୧୧	ବିଧାତାର ଦଣ୍ଡ	...	୫୯
ଗ୍ରହର ଭୂମିକା	...	୨୨	ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟବସାୟୀ	...	୬୩
ପିତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶ !	...	୩୨	ପଟୋ-ପରିଚୟ-		
ପିପାସା ବିଦ୍ରୋହ	...	୩୫	ପ୍ରତିଯୋଗିତା	...	୭୪

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ୨-୦୦

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ୨୪-୦୦

Anuskarana
24/8/84

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ବକୁପାଣୀ'

ସମ୍ପାଦକ : ନାରି ରେଭତି

ସମ୍ବୁତ ପୃଥିବୀର ସର୍ବପ୍ରାଚୀନ ଶ୍ରୀଷ୍ଟି । ଏ ଶ୍ରୀଷ୍ଟି ଯେତକ
ଶ୍ରୁତିମଧୁର, ସେତକ ଭାବଗମ୍ଭୀର । ଏ ଶ୍ରୀଷ୍ଟି କପରି
ଭାବରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା, ତା'ର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ନାହିଁ ।
କୁହାଯାଏ, ମଣିଷ ଏହା ଦେବତାମାନଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ
ପାଇଛି । ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ ବର୍ତ୍ତମାନ “ଜହ୍ନମାୟା”
ଅନ୍ୟ ବାରଗୋଟି ଶ୍ରୀଷ୍ଟି ସାଙ୍ଗକୁ ସମ୍ବୁତରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ
ପାଉଛି । ଇଂରାଜୀ ସମ୍ବରଣ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖୁଥିବ !

ଅମରବାଣୀ

ଶ୍ଳୋକାର୍ଥେନ ପ୍ରବକ୍ଷାମି ଯଦୁକ୍ରମ ଗ୍ରନ୍ଥକୋଟିଭଃ ।

ପରୋପକାରଃ ପୁଣ୍ୟାୟ, ପାପାୟ ପରପୀଡ଼ନମ୍ ॥

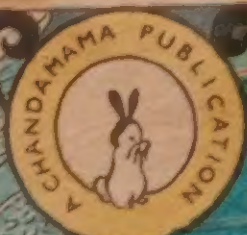
[ବହୁ ଗ୍ରନ୍ଥରେ କୁହାଯାଇଥିବା ତତ୍ତ୍ୱକୁ ମୁଁ ସରଳ ଶ୍ଳୋକରେ
କହିଦେଉଛି: ପରୋପକାର ପୁଣ୍ୟ; ପରର ଅନିଷ୍ଟ ପାପ ।]

ବର୍ଷ : ୧୮

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୪

ଅଙ୍କ : ୩

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୦୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୨୪-୦୦

ଗୃହପାଳିତ ପଶୁପକ୍ଷୀ

ଘରେ ବୁକୁର, ଚଲେଇ ବା ଚଢ଼େଇଟିଏ ଅଛି ତ ? ଥିଲେ ଭଲ । ସୁଇଡେନ୍‌ର ଗୋଥେନ୍‌ବାର୍ଗ ସହରରେ ପଶୁ ଓ ମଣିଷଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ମିଳନା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ କେତେକ ଗବେଷକ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଘରେ ପଶୁପକ୍ଷୀ ପାଳନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ଆମର ହୃଦୟକୁ ଭଲ କାମ କରେ ଓ ରକ୍ତଚାପମାନ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଭାବରେ ହୋଇଥାଏ । ବିଶେଷତଃ ଆଧୁନିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ମଣିଷଙ୍କ ସକାଶେ ମନ-ପ୍ରାଣ କି ଦୃଷ୍ଟି ରୁ ମଧ୍ୟ ଘରେ ପଶୁପକ୍ଷୀପାଳନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୃଦକର ।

ଭୂମିକମ୍ପର ପୁରାଣ

ଏଚ. ଏନ୍. ଶ୍ରୀବାସୁକ ନାମକ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ “ଭୂମିକମ୍ପର ସୂଚନା” ନାମକ ବହିଟିଏ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ଭୂମିକମ୍ପ ପୁରୁଷ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନେ କିଭଳି ତାହା ଜାଣିପାରି ଅସ୍ଵାଭାବିକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, ସେ ବିଷୟରେ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ରହିଛି ।

ପଦ ସବୁଆଡ଼େ ମୁଖାମୁଖି ଭଳିରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା, ଚଲେଇମାନେ ଘର କୋଣରେ ପଶିବା ଓ ଘୋଡ଼ାମାନେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ଦେଖାଯିବ, ତେବେ ଭୂମିକମ୍ପ ଆସନ୍ତାପ୍ରାୟ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ୧୮୧୧ ମସିହାର ନୋବେଲ ଭୂମିକମ୍ପ ପୁରୁଷ ଜାପାନର ନାଗୋୟା ସହରର ସବୁ ମୁଖ (ସେମାନେ ସବୁଦିନ ଜଳଖିଆ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି) ଲୁଚି ଯାଇଥିଲେ ।

୧୯୬୧ ମସିହାର ଜୁଲାଇ ୧୧ ତା: ଦିନ ଚୀନ୍‌ର ଚିଏନ୍‌ସିନ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ପ୍ରବଳ ଭୂମିକମ୍ପ ହୋଇଥିଲା, ତହିଁ ପୁରୁଷ ବୁକୁଡ଼ାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ପଶିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହେଲେ; ଚିଡ଼ିଆଖାନାର ବାଘମାନେ ବଡ଼ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ; ହରିଣମାନେ ଶିଆପିଆ ହୁଡ଼ିଦେଲେ । ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ପୁରୋସ୍ଥାପିତ ଭୂମିକମ୍ପ ପୁରୁଷ ପକ୍ଷୀମାନେ କାନ୍ଦିବା ଭଳି ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ

ଜାଣନ୍ତୁ କି ?

୧. ପ୍ରଥମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଭାରତରେ ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ କିଏ ?
୨. କେଉଁ ଧର୍ମ ୨୪ ଜଣ ଗର୍ଭକରକୁ ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନେ ?
୩. ବିହାରରେ ପଞ୍ଚମ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଦ୍ଵାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେଉଁ ବିଶ୍ଵ-

ବିଦ୍ୟାଳୟ ବଖ୍ୟାତ ଥିଲା ?

୪. ପାରସୀମାନଙ୍କର ପବିତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ କ'ଣ ?

୫. ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ପୁରୁଷ ପ୍ରଥମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗ୍ରେମରେ ଥିଲେ ବଖ୍ୟାତ ବକ୍ତା କିଏ ଥିଲେ ?

(୨୪ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖନ୍ତୁ)

ଯଥା ରାଜା ତଥା ପ୍ରଜା

ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ବିଜୟଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପି ଅସୁବିଧା ବ୍ୟାପିଥାଏ । ଦେଶରେ ଯେତକି ଶ୍ଵେତ, ଗୁଣ୍ଡାମି ବଢ଼ିଥାଏ, ଜନସାଧାରଣ ବି ସେତକି ମାହାରେ ବଞ୍ଚିଯାଇ ବ୍ୟବହାର କରୁଥାନ୍ତି । ଯଦି ଶ୍ଵେତଟିଏ ଧରା ପଡ଼ିଗଲା, ତେବେ ତାକୁ ସିପାହୀମାନଙ୍କ ଜମା ନଦେଇ ନିଜେ ନିଜେ ଛେଚି ଦେଉଥାନ୍ତି । ବିଗୁରାଳପୁରୁ କୌଣସି ବିଷୟରେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଘୋଷଣା କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଲୋକେ ପ୍ରାୟ ମାନୁ ନଥାନ୍ତି ।

ଏଣେ ଜନଶିଖର ଦରଦାମ ଯେ ଖାଲି ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ, ସେତକି ନୁହେଁ, ବେପାରୀମାନେ ଭେଜାଲ୍ ଜନଶି ଛଡ଼ା ଭଲ ଜନଶି ବଢ଼ିବା ପ୍ରାୟ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ବିଜୟଗଡ଼ର ରାଜା ବାରଭଦ୍ର ଏ ପାଇଁ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ବିଜୟଗଡ଼ର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତାପ ନଗରର ଅବସ୍ଥା କିନ୍ତୁ ପୁରା ବିପରୀତ । ସେ ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସି ବିଶୃଙ୍ଖଳା ନଥାଏ । ଲୋକେ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥାନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ ।

ପ୍ରତାପନଗରରେ ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବପର ହୋଇଛି, ଏକଥା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ବିଜୟଗଡ଼ର ରାଜା ବାରଭଦ୍ର ଯାଇ ସେ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରତାପ-ନଗରର ରାଜା ଖେମେନ ବାରଭଦ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ଵାଗତ କଲେ ।

ଏକାନ୍ତରେ ରାଜା ବାରଭଦ୍ର ଖେମେନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ! ତମ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁ କଥା ଏପରି ସୁରୁଖୁରୁରେ ଚାଲିଛି କିପରି ? ଏହାର ରହସ୍ୟ କ’ଣ ?”

ଶଙ୍ଖସେନଙ୍କ ଛଦ୍ମବେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଜାମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପକାଇଲେ ଓ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇଲେ । ବାର-ଭଦ୍ରାକୁ ଅବଶ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଚିହ୍ନି ବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନଥିଲା ।

ରାଜା ଶଙ୍ଖସେନ ଯଦି କୌଣସି ଦୋକାନରୁ କିଛି ଜିନିଷ କିଣିବାକୁ ମନକଲେ, ତେବେ ଦୋକାନୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଜିନିଷ ନଥିବାରୁ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ରାଜା କୌଣସି ମତେ ତାରୁ ଦାମ୍ ନେବାକୁ ସମ୍ମତ କରାଇ ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । “ମହାରାଜା! ରାଜା ପ୍ରଜାଙ୍କ ଭିତରେ ବେପାର ଚାଲି ନ ପାରେ । ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ଭେଟି ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ଧନ୍ୟ ମନେ କରୁ !”

“ଏହାର ରହସ୍ୟ ହେଲା ମୋ ପ୍ରଜାମାନେ ବଡ଼ ମହତ୍ତ୍ୱ । ସେମାନେ ସାଧୁ ଭାବରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ପରସ୍ପର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଭାଗୀ ହୁଅନ୍ତି ।” ଶଙ୍ଖସେନ କହିଲେ ।

“ଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।” ରାଜା ବାରଭଦ୍ର କହିଲେ ।

“ସେଥିରେ ଅସୁବିଧା କ’ଣ? ଗୁଲ୍, ଦୁହେଁ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବାହାରି ଯିବା ।” ଶଙ୍ଖସେନ ପ୍ରସ୍ତାବଦେଲେ ।

ସେହି ପିଞ୍ଜାନ୍ତ ଅନୁସାରେ ଦୁଇ ରାଜା ଛଦ୍ମବେଶରେ ପରଦିନ ରାଜ୍ୟ ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସୁବିଧା ହେଲା,

ରାଜା ବାରଭଦ୍ର ପ୍ରତାପନଗରର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ସୌଜନ୍ୟ ଓ ରାଜଭକ୍ତି ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ବିଦାୟ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ରାଜା ଶଙ୍ଖସେନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଜାମାନେ ବାସ୍ତବିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ।”

ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସି ସେ ଛଦ୍ମବେଶ ପକାଇ ରାଜ୍ୟ ବୁଲି ଦେଖିବାକୁ ବାହାରିଲେ । କୌଣସି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ବି ଲେକେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ଗୋଟାଏ ଦୋକାନରୁ କିଛି ଜିନିଷ କିଣିବାକୁ ଗୁହ୍ମବାରୁ ଦୋକାନୀ ତୋ ଦାମ ବତାଇଲା । ସେ କହିଲେ, “ଯଦି ରାଜା ଏ

ଜନିଷଟି ପସନ୍ଦ କରି ନଅରକୁ ନେବାକୁ ମନ କରନ୍ତେ, ତେବେ?” ଦୋଳାଳୀ ବେପରୁଆ ଶୁଣିଲେ ଜବାବ୍ ଦେଲା, “ତେବେ ମୁଁ ଏହାର ଦୁଇଗୁଣ ଦାମ କହନ୍ତି!”

ରାଜା ବାରଭଦ୍ର ହତାଶ ହୋଇ ନଅରକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ଡକାଇ ସେ କହିଲେ, “ପ୍ରତାପନଗରର ପ୍ରଜାମାନେ ଏଡ଼େ ଭଦ୍ର ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ । ଆମ ପ୍ରଜାମାନେ ମୋତେ ସେପରି ନୁହନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ କ’ଣ?”

ମନ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲେ, “ମହାରାଜ! ଆମ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଶହେ ସରିକି ଦାସୀଭାବୀ ପ୍ରଜା ବାହୁ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛିଦିନ ସଜାଣେ ପ୍ରତାପନଗରର ଭଲ ଭଲ ସ୍ଥାନରେ ବୁଲି ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଉ । ସେମାନେ ପ୍ରତାପନଗରର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ ନିଶ୍ଚୟ ।”

ରାଜା ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରି ଶହେ ଲୋକ ବାହୁ ପ୍ରତାପନଗର ପଠାଇଲେ । ଜନିମାସ ପରେ ସେମାନେ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମୁଖପାତ୍ରଙ୍କୁ ରାଜା ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ଦେଖିଲ? ପ୍ରତାପନଗରର ଲୋକେ ସାଧୁ ଓ ଶୁଖିଲା, ଅଥଚ ଆମ ଲୋକେ ସେପରି ନୁହନ୍ତି କାହିଁକି?”

ମୁଖପାତ୍ର କହିଲେ, “ଛନ୍ଦ୍ର! ମୁଁ ଯଦି ସତ କହିବି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ଓ ବଡ଼

ବଡ଼ ବଡ଼ ରାଜକର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହେବ । ମୋର ବିପଦ ହୋଇପାରେ ।”

“ସେଭଳି ଆଶଙ୍କା କରନାହିଁ । ମୁଁ ଅଭୟ ଦେଉଛି ।” ରାଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ! ତେବେ ଶୁଣନ୍ତୁ । ପ୍ରତାପନଗରର ରାଜା ଓ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ବଡ଼ ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ସାଧୁ ।” ମୁଖପାତ୍ର କହିଲେ ।

ରାଜା ବିଚକ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ, “ପାଗଳ! ଖୋଦ୍ ରାଜା ଜଙ୍ଗସେନ ମୋତେ କହିଛନ୍ତି କି ତାଙ୍କ ପ୍ରଜାମାନେ ମହତ୍ତ୍ୱ!”

“ମହାରାଜ! ତାହାହିଁ ତାଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରମାଣ । ସେ ଏଡ଼େ ଦିନସ୍ଥୀ ଯେ ରାଜ୍ୟର ଶୁଖିଲା ଓ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସେ ବାହାଦୁରୀ

ନେବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସେ
ବିନୟ ଗୁଣ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଜାମାନେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ।
ସେମାନେ ସବୁ ଭଲ କଥା ପାଇଁ ଗଜାଙ୍କ
ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି ।” ମୁଖପାତ୍ର କହିଲେ ।

“ମୁଁ କ’ଣ ଅସାଧୁ?” ଗଜା ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରାଜ! ଆପଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧୁ । କିନ୍ତୁ
ଆପଣ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଶେଷ ମନଯୋଗୀ
ନୁହନ୍ତି । ଫଳରେ ଆପଣଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ
କର୍ମଗୁଣ ଅସାଧୁ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଜା-
ମାନଙ୍କ ସହ ଆପଣଙ୍କର ତ ସିଧାସଳଖ ସମ୍ପର୍କ
ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ଆଗୁର
ବ୍ୟବହାର, ମତ୍ତାପାନ, ସ୍ଵାର୍ଥପରତା ଦ୍ଵାରା
ପ୍ରଜାମାନେ ପ୍ରଭାବିତ । ଗଜା ଶଙ୍ଖସେନଙ୍କୁ
ଧୋକା ଦେଇ କୌଣସି କର୍ମଗୁଣ କିଛି ଅସାଧୁ
କାମ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ।”

“ତମେ ଯାହା କୁହ ପଛେ, ପ୍ରତାପନଗରର
ପ୍ରଜାମାନେ ବୁଦ୍ଧିମାନ । ଗୋଟାଏ ଉଦାହରଣ
ଦେଖ । ଶଙ୍ଖସେନ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବୁଲିଲେ ବି

ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଜାମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି
ଦେଲେ । ମୋ ରାଜ୍ୟରେ ମୁଁ ଛଦ୍ମବେଶ
ପକାଇ ବୁଲିଲି । ଜଣେ ବି ଚିହ୍ନିଲେ ନାହିଁ ।”
ଗଜା ବାରଭଦ୍ର ଶୋଭା କରି କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ! ସୁନାତେକା ଯଦି ମାଟିଗୋଡ଼
ସହଜ ମିଶି ପଡ଼ିଥିବ, ତେବେ ବି ତାହା
ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଯିବ । ଗଜା ଶଙ୍ଖସେନ ତାଙ୍କ
ପ୍ରଜାଙ୍କ ଆଖିରେ ସୁନାତେକା ଭଳି...”
ମୁଖପାତ୍ର ଏତକ କହି ତୁପ୍ ରହିଲେ ।

ଗଜା ଅନେକ ସମୟ ନୀରବ ରହି କହିଲେ,
“ଆଜ୍ଞା, ଯାଅ ।” ସେମାନେ ଚାଲିଯିବା
ମାତ୍ରେ ଗଜା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ,
“ବହୁତ ଭଲ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏହି
ମହର୍ଷିରୁ ମୁଁ ଗଜା ନୁହେଁ, ମୋ ପ୍ରଜାଙ୍କ
କର୍ମଗୁଣ ମାତ୍ର ।” ଏହାପରେ ସେ ଅସାଧୁ
କର୍ମଗୁଣମାନଙ୍କୁ ନିକାଲି ଦେଲେ । ନିଜେ
ନିରଳସ ଭାବରେ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ ବୁଝିଲେ ।
ବର୍ଷକ ଭିତରେ ରାଜ୍ୟର ଅବସ୍ଥା ବଦଳିଗଲା ।

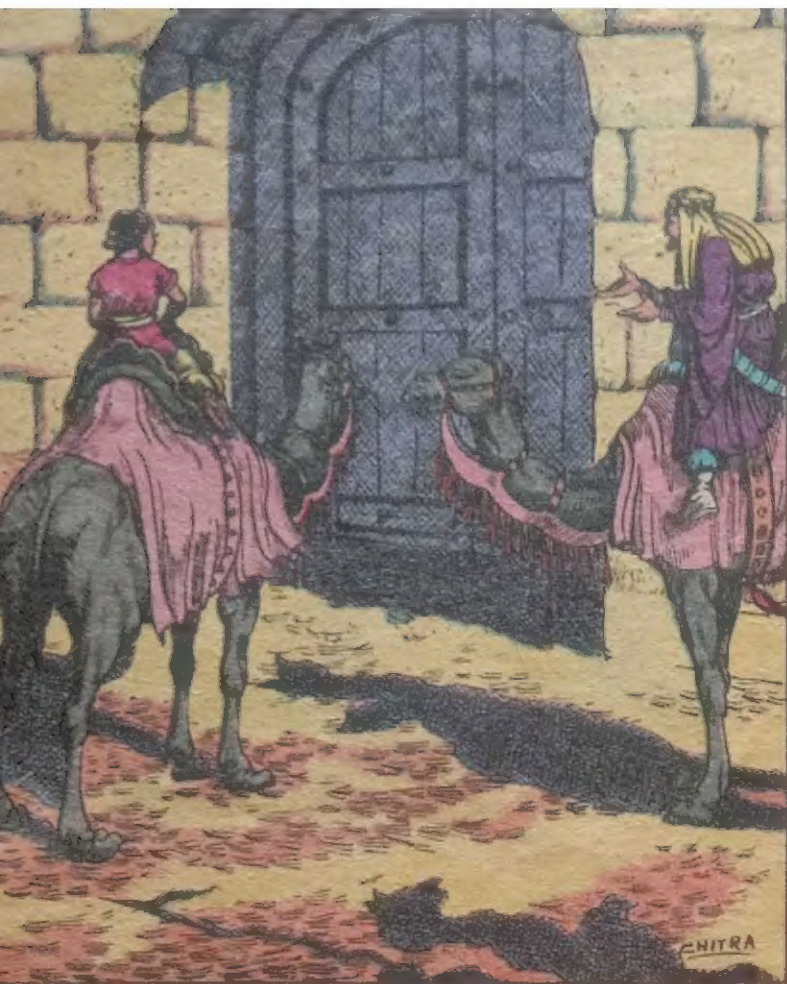
[୧୫]

[ସମୁଦ୍ରରେ ଦୁଇ ଜାହାଜ ଭିତରେ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇ ଦୁଇଟିପାକ ଜାହାଜ ବୁଡ଼ିଯିବା
ଭଣ୍ଡାରୁ ପିଙ୍ଗଳ କୌଶସି ମତେ ଆସି କଲରେ ଘଟିଲା । ସେଠାରେ ନବାବଙ୍କର ଜଣେ
ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ହସନ୍ ସହ ତା'ର ପରିଚୟ ହେଲା । ସେ ମରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଣେ ତାକୁ
ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ ଧରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହସନ୍ ବାହାରଥାଏ । ପିଙ୍ଗଳକୁ ଧରି ହସନ୍ ଓ ତା'
ସୈନ୍ୟଦଳ ଗୋଟାଏ କିଛି ଆଡ଼େ ବାହାରଲେ । ତା'ପରେ...]

କିଛିର ପରିବେଶ ଜନମାନବଶୂନ୍ୟ ଦେଖି ସୈନ୍ୟର ଦୁଇ କଣ୍ଠରେ ଦୁଇଟି ବଡ଼ ବଡ଼
ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ପିଙ୍ଗଳ ଶବ୍ଦକୁ ଶୁଣି । କିଛି ତାହାରେ ଶତରୁଦ୍ର
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲା, ସେ କିଛି ବହୁତ ପୁରାତନ ଉଠିଥାନ୍ତୁ ଓ ଲତା ମାଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ
ଏବଂ ଶବ୍ଦ ବଢ଼ି । ଆଖପାଖରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କରୁଥାନ୍ତୁ । କେନ୍ଦ୍ର କିଛିର ଚିତ୍ତ ନେଉଥିବା
ଘରଦ୍ୱାର କାହିଁ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ଭଲ ମନେ ହେଲା ନାହିଁ ।

କିଛି ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ପାତାଡ଼ି । ପାତାଡ଼ି “ତମେ ଯେଉଁ କିଛି କଥା କହୁଥିଲ, ଲଏ
ଉପରୁ ଗୋଟାଏ ସୈନ୍ୟ ସ୍ତର ଆସୁଥାଏ । ସେହି କିଛି କ’ଣ ?” ପିଙ୍ଗଳ ପଚାରିଲା ।

“କହମାରୁ”

“ହଁ, ହଁ । ଏହାହିଁ ସେ କିଛି । ଦେଖ, କିଛି ପାଖରୁ ଗୋଟାଏ ରାସ୍ତା ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଇଛି । ତେହେରନ୍ ଆଡ଼କୁ ଏହାହିଁ ଗଲପଥ । ବାଟ ମଝିରେ ଏ କିଛି ବଣିକ-ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ ସହାୟ । ଡାକୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆଖି ରଖିବା ପାଇଁ ଏହା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଠି ସବୁବେଳେ ଦୁଇଗହ ସୈନିକ ଥାନ୍ତି । ବଣିକ ଓ ଅନ୍ୟ ଯାତ୍ରୀ-ମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଓ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ସେମାନଙ୍କ କାମ । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ଜଣକୁ ବି ଦେଖୁ ନାହିଁ ।”

ହସନ୍ ଏକଥା କହିସାରିବା ବେଳକୁ ଦୁହେଁ କିଛିର ଦରଜା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲେ ।

“ହୁଏତ ଦୟାଦଳପତ ଭୈରବନାଥ କିଛି ଉପରେ ଆହମଣ କରି ସବୁ ସୈନିକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରି ପକାଇ ନଥିଲେ ରକ୍ଷା । ବୋଧହୁଏ କିଛି ଭିତରକୁ ଶଲେ ଯାଇ ସବୁ କଥା ଜଣାଯିବ !” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

“ତୁମ କଥା ଠିକ୍ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଡାକୁଦଳର କେହି ବି ଏଠାରେ ଥିଲାଭଳି ତ ମନେ ହେଉନାହିଁ !” ହସନ୍ ନିଜ ଓଟ ବୁଲାଇ ପାରିବା ପାଖରେ ଏପଟ ସେପଟ ହୋଇ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁ କରୁ କହିଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ତା’ ଓଟକୁ ହସନ୍ ପାଖକୁ ନେଇଯାଇ କହିଲା, “ସର୍ଦ୍ଦାର ! ବାହାରୁ କିଛି ବୁଝା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସ୍ଵର୍ଦ୍ଧା ହୋଇଥିଲେ ଭିତରକୁ ଶଲେ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ ।”

“ଆମର ଦୁଇଗହ ସୈନିକଙ୍କୁ ମାରି ପକାଇବା ଅଥବା ବନ୍ଦୀ କରିବା ସହଜ ହୋଇ ନଥିବ । ସେପାଇଁ ଡାକୁଦଳକୁ ଭାଷଣ ଲଢ଼େଇ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିବ ।” ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା । ଦୁହେଁ କିଛିର ମୂଖ୍ୟ ଦ୍ଵାର ପାଖକୁ ଆସି ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ଦ୍ଵାର ଭିତରୁ ବନ୍ଦ ଥିବାର ଜଣାଗଲା । ଦ୍ଵାର ପାଖରେ ସ୍ଵର୍ଦ୍ଧାର କୌଣସି ଚିହ୍ନ ନଥାଏ ।

ପିଙ୍ଗଳର ବିସ୍ମୟର ଅନ୍ତ ନ ଥାଏ । ଯଦି ଦୁଇଗହ ସୈନିକ ଏଠାରେ ରହିଥିଲେ,

ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ ବା ହତ୍ୟା କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ବଳକୁ ଭାସିବା ଯୁଦ୍ଧ କରାଯାଇ ପରାସ୍ତ । ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ପରବେଶରୁ ବାହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଦ୍ଵାର ମଧ୍ୟ ଖୋଲି ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ତେବେ କ'ଣ ଦ୍ଵାର ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରି ସମସ୍ତେ ନିରାପଦ ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ? ଅଥବା ସମସ୍ତେ ଆଖପାଖର କୌଣସି ରମଣୀୟ ସ୍ଥାନକୁ ଶେକ କରିବା ପାଇଁ ଚାଲି ଯାଇଥାଇ ପାରନ୍ତୁ । ହୁଏତ ଯେଉଁ ଜଣେ ସୈନିକ କିଛି ଜାଣି ରହିଥିଲା, ତାକୁହିଁ ତାକୁମାନେ ହତ୍ୟା କରି ସେ ପଥର ଦେହରେ ବାନ୍ଧ ଦେଇଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ହସିଲା । ପିଙ୍ଗଳ ତା' ଆଡ଼େ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅନାଇବାରୁ ସେ କହିଲା, “ଆମ ସୈନିକମାନଙ୍କର ପତ୍ନୀ ନ ମିଳିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ଥାଇପାରେ । ସେ କାରଣକୁ ଅବାସ୍ତବ ବୋଲି ଉଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ କାରଣ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ଅନୁମାନ କରି ପାରିବ ?”

ପିଙ୍ଗଳ ନାସ୍ତି ସୂଚକ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲା ।

“ହୁଏତ ସେମାନେ ପ୍ରଚୁର ମଦ ପିଇ ଚୁର୍ ହୋଇ ଭିତରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି !” ହସନ୍ ପୁଣି ହସି ପକାଇ କହିଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ଏ ଚକ୍ଷୁରେ ପରତେ ଗଲ ନାହିଁ । ସେ କହିଲା, “ଯଦି ସେଇଆ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଜଣେ ସୈନିକକୁ ହତ୍ୟାକରି ସେଠାରେ

କାହିଁକି କିଏ ଶାରୁଣ୍ୟପଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଖି ଯାଇଥାନ୍ତା ?”

“ସେ ଲୋକଟି ବି ମଦ ପିଇ ବାହାରେ ଚାଲୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଭିତର ବସ୍ତ୍ରର ଅନୁଚରମାନଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ିଥିବ ଓ ମରିଥିବ !” ହସନ୍ କହିଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ତା'କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦେଇଥିବା ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ସହ ସେ ଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲା । ସେ ଓଠରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି କିଛି ଦରଜା ଉପରେ ହାତ ରଖି ତାକୁ ଠେଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଉକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ହସିଲା । ସେ କହିଲା, “ଯଦି ଦ୍ଵାର ଭିତରୁ ବନ୍ଦ ଥିବ,

ଦୌଡ଼ିଲା । କବାଟ ବୁଜିଦେଇ ଦେବା ପରେ ସକେ ପ୍ରାଣୀର ଗୋଟାଏ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଧୂଳିସାତ ହୋଇଗଲା ।

ଏହା ଏଡ଼େ ଅକସ୍ମାତ୍ ଘଟିଲା ଯେ ପ୍ରଥମେ ପିଙ୍ଗଳ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦୈବରୂପେ କିଛି ନ ବୁଝି ମଧ୍ୟ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଦୌଡ଼ି କରି ଯେ ସେ ରକ୍ଷା ପାଇଥାନ୍ତା, ସେପରି କଥା ନୁହେଁ । କାରଣ ତା ପାଖଦେଇ, ତା କେଶ ଫୁଟି କରି ବିଶାଳ କାଠଶିଳ୍ପ ଓ କିଛି ପଥର ନିର୍ମାଣ ହେଲେ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଦେହରେ ବାଜିଥିଲେହିଁ ସେ ମରିଥାନ୍ତା !

ପିଙ୍ଗଳ ବୁଝି ପାରିଲା ଯେ କବାଟ ସେପଟେ ବାରୁଦ ଜମାକରି ରଖା ହୋଇଥିଲା । କବାଟ ଠେଲିଦେବା ମାତ୍ରେ ସେ ବାରୁଦ ସ୍ତମ୍ଭରେ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟିଲା ।

ସେ ଆକସ୍ମିକ ବିସ୍ଫୋରଣ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖାଲି ଚମକାଇ ଦେଲା, ତାହା ନୁହେଁ, ଅନେକେ ଆହତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ । ସେ ଅଞ୍ଚଳ ଧୂଆଁରେ ପ୍ରାୟ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା ।

ତେବେ ଧୂଆଁ ପତଳା ହେବା ପରେ ଯାଇ ପିଙ୍ଗଳ କେତେଦୂର ଯିବା ହୋଇଛି ତାହା ବୁଝିଲା । ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ପୋଷାକ ପୋଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ଅନେକେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ପିଙ୍ଗଳ ହସନ୍ତ ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତେବେ ତମେ ତାକୁ ଠେଲି ଖୋଲି ପାରିବ ବୋଲି ଭାବୁଛ ? ଅନ୍ତତଃ ଯୋଡ଼ିଏ ହାତୀ ଯଦି ଏକ ସମୟରେ ଏହାକୁ ଠେଲିବେ, ତେବେ ଯାଇ ସେପଟେ ଥିବା ଅର୍ଗଲ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।”

କିନ୍ତୁ ହସନ୍ତ ସର୍ଦ୍ଦାରର ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ ଅଧିକ କ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ହେଲା ନାହିଁ । କବାଟ ଫାଙ୍କ ଦେଇ ଧୂଆଁ ଆସୁଥିବାର ଜଣାଗଲା । ତାହାର କାରଣ କ’ଣ ହୋଇପାରେ, ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ଅବକାଶ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ପ୍ରବଣ ବିସ୍ଫୋରଣର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ପିଙ୍ଗଳ ବୁଲିପଡ଼ି ପ୍ରାଣମୁକ୍ତ ।

କିଛି ଦୂରରେ ଶୋଟାଏ ଦର୍ଶ୍ୟ ଗେଜେଲେ
ଦସନ୍ ପଡ଼ିଥିଲା । ପିଙ୍ଗଳ ଯେତେବେଳେ ତା'
ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି ପଶୁଥିଲା, “ବିଶେଷ କିଛି
କ୍ଷତି ହୋଇନାହିଁ ତ ?”

“ନା, ଦେବାର୍ ବଞ୍ଚି ଯାଇଛି । ବିଷ୍ଣୋ-
ରଣର ଧକ୍କାରେ ମୁଁ ଏତେଦୂର ଛୁଟିଲି
ପଡ଼ିଲି । ଯଦି ଦେହରେ ବାହୁଦ ଲାଗିଥାନ୍ତା,
ତେବେ କଥା ସରିଥିଲା ।” ଦସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର
କୌଣସି ମତେ ପିଙ୍ଗଳର ହାତ ଧରି ଉଠି
ଠିଆ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଏତକ କହିଲା ।

“ଆମେ ଦୁହେଁ ଶାଶ୍ୟ ବଳରେ ବଞ୍ଚି
ଯାଇଛୁ ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ଆମ ସୈନିକମାନଙ୍କ
ଅବସ୍ଥା ଭଲ ନୁହେଁ ମନେ ହୁଏ । ଅଧାଅଧ
ତ ଈନ ହସାଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଅନେକେ ମରିଛନ୍ତି
ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା । ଅନ୍ୟମାନେ
ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରୁଛନ୍ତି ।” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

“ଏହା ଦୁଷ୍ଟ ଭୈରବ ଡାକୁର କାମ !”
ଦସନ୍ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ମୁହଁ ବକୃତ କରି କହିଲା ।

“କାସ୍ତୁରକ ମୁଁ କବାଟ ଠେଲି ଭଲ
କରିଛି ।” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

“ତମେ କିପରି ଜାଣନ୍ତି ? ତମେ କବାଟ
ନ ଠେଲିଥିଲେ ମୁଁ ଠେଲିଥାନ୍ତି । ଭୈରବ
ଡାକୁ ଆମ ଲୋକଙ୍କ ସହ ଲଢ଼େଇ କରି
କିଛି ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶତମ୍ କରାଯାଇ
ପରେ ଏଠାକୁ ଆମେ ଆସିଲେ ଆମର ବ
ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ହେବା ନିମନ୍ତେ ଯାହା କରିବାର

କରି ଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର ପ୍ରଥମ
କାମ ହେବ ଭୈରବ ଡାକୁକୁ ଠାବ କରି
ତାକୁ ଶତମ୍ କରିବା ।” ଦସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର
କହିଲା ।

ଏହାପରେ ସୁଦୃଢ଼ବା ସୈନିକମାନଙ୍କ
ସାହାଯ୍ୟରେ ପିଙ୍ଗଳ ଓ ଦସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ମୃତ
ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ପୋତିଲେ ଓ ଆହତମାନଙ୍କର
ଶୁଣ୍ଠି ଶ୍ମା ସଜାଣେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ତା’ପରେ
ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ସାବଧାନରେ କିଛି ଭିତରେ
ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ଭିତରେ ପଶି ସେମାନେ ଦେଖିଲେ,
ସେମାନଙ୍କ ଅନୁମାନ ସତ୍ୟ । କିଛି ଜଣି
ରହୁଥିବା ସୈନିକମାନେ ଇଚ୍ଛୁକେ ମରି

ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମରୁଭୂମିର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତାପରେ ସେମାନଙ୍କ ଦେହ ଶୁଖି ଆସୁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପୋଷାକରେ ରକ୍ତର ଦାଗ ରହୁଛି । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଭୟଙ୍କର ।

“ଆମର ଏତେ ସୈନିକଙ୍କୁ କିପରି ଭବରେ ଶହ ମାରି ପାରିଲା ତାହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା । କିଛି ବାହାରେ ଲଢ଼େଇ ହୋଇନାହିଁ । ତାହା ବି ରହସ୍ୟମୟ ।” ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲେ ।

ପିଙ୍ଗଳ ସେକଥା ସମର୍ପନ କରି ପଚାରିଲା, “ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ’ଣ ?”

ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ନାହିଁ । ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ତାଣ କରି ସେ ଖାଲି

କିଛି ଭିତରର ଭୟାବହ ଦୃଶ୍ୟ ଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରୁଥାଏ ।

ପିଙ୍ଗଳ ପୁଣି କହିଲା, “ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହତାକାଶ ଡାକୁ ଦଳର ସନ୍ଧାନରେ ଆଗେ ବାହାରିବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଏ ବିଶାଳ ମରୁଭୂମି ଭିତରେ ସେମାନେ କେଉଁ ଦିଗକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ଯେକଥା ଆମେ ଜାଣିବା କିପରି ?”

“ସେଇଟା ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ ।” ଏହା କହି ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର କେତେଜଣ ସୈନିକଙ୍କୁ କ’ଣ କହିଲା । ସେମାନେ ଭଲ ଭଲ ଦିଗକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସେମାନେ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ହସନ୍‌କୁ କୌଣସି ଖବର ଦେଲେ ।

ହସନ୍ ପିଙ୍ଗଳକୁ କହିଲା, “ମରୁଭୂମି ଭିତରେ ଡାକୁଦଳ ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ ବି ସେମାନଙ୍କ ଓଟମାନଙ୍କ ପାଦଚିହ୍ନ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ଗତିପଥ ଜାଣିହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ଜଣାପଡୁଛି, ସେମାନେ ଏଠାରୁ କିଛି ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ଯାଇ ରହିଛନ୍ତି । ହୁଏତ ଆମର ଏ କିଛି ଉପରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରି ଖୁସିରେ ମଦ ପିଇ ମଉଜ୍ କରୁଛନ୍ତି !”

ମରୁଭୂମି ବିଷୟରେ ପିଙ୍ଗଳର କୌଣସି ଅଭିଜ୍ଞତା ନଥିଲା । ତେଣୁ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାରର ଅନୁମାନ ଠିକ୍ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ତା’ର ଧାରଣା ହେଲା । ସେ କହିଲା, “ଯଦି

ସେଇଥିରେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଯେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯିବା ଉଚିତ । ସେମାନେ ମାତ୍ର ଫେରି ଯିବାକୁ ଅବସର ଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ତାହା ଶେଷ ହେବା ଦେଖି ।”

“ନିଶ୍ଚୟ । ତାହାହିଁ କରାଯାଏ ।” ହସନ ସର୍ଦ୍ଦାର ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ସେ ପାହାଡ଼ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ପିତାଙ୍କୁ ଧରି ସେ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ ।

ପ୍ରାୟ ଇଞ୍ଚାଳ ପରେ ସେମାନେ ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ପାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୋଟାଏ ଭାଟ ବସ୍ତା ଧରି ସେମାନେ ଅରୁଣର ଦେଲେ ।

ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଘଟାରେ ବିଭକ୍ତ କରି ସେ ପାହାଡ଼ମାଳ ଭିତରେ ଥିବା ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ଡାକୁମାନଙ୍କ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ହସନ୍ ଓ ପିତାଙ୍କ ଏକତ୍ର ରହଲେ । ଓହ୍ଲେ ଓହ୍ଲାଇ ସେ ଦୁହେଁ ପାଦରେ ପଥର ପରେ ପଥର ଟପି ଅରୁଣର ଦେଲେ । ତେବେ ଡାକୁମାନେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ି ନଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ପିତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା ସେ ଦୁଇଟି କିଛି କଣ୍ଠସ୍ବର ଶୁଣି ପାରୁଛନ୍ତି । ସେ ପଛରେ ଆସୁଥିବା ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦେଇ କାନ ଖୋଲି ଓ ତା’ପରେ ଧିରେ ଧିରେ ଗୋଟାଏ ପଥର ଉପରେ ଚଢ଼ିଲା ।

ସେ ଦେଖିଲା, ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ସମତଳ ସ୍ଥାନରେ ଦିନେ ଲୋକ ନାଚ ଗାନ କରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ତାହା ଉପହେଗ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସେ ମନ୍ତ୍ରଦମ୍ବୁ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା ।

ହସନ ସର୍ଦ୍ଦାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପିତାଙ୍କୁ ଡୁରା ବଜାଇ ଦେଲା । ସେ ଯେ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଡାକୁମାନଙ୍କ ନାଚଗାନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପଛରେ ଥିବା ସୈନିକମାନେ ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଆନ୍ତମଣ କରିବା କଥା ।” ପିତାଙ୍କ ଏହା କହି ଦମ୍ବୁ ଦଳ ଅଡ଼କୁ ଗୋଟ ଏ ପଥର ଗଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

ଶିଳ ତଳକୁ ଗଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟାଏ ଘର
ସାଏ କିନ୍ତା ପିଙ୍ଗଳର କାନ ପାଖଦେଇ ଦୂରକୁ
ଘୁଲିଗଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପଥର ପଛପଟେ
ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବସିଗଲା । ପରେ ପରେ
ସେ ଦେଖିଲା, ତାକୁମାନେ ଭଲ ଓ
ଚରବାସ ଉଠାଇ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼େ
ଆସୁଛନ୍ତି ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାରର ଇଙ୍ଗିତରେ
ସୈନିକମାନେ ତାକୁଦଳ ଉପରେ ପଥର
ବର୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପଥର ଗଡ଼ାଇ
ଗଡ଼ାଇ ସୈନିକଦଳ ଯୀସ୍ର ଗଡ଼ରେ ତାକୁ-
ମାନଙ୍କ ଆଡ଼େ ମାଡ଼ି ଯାଉଥାନ୍ତି ।

ଦୁଇଆଡୁ ସୈନିକମାନେ ମାଡ଼ି ଆସୁ-
ଥିବାର ଦେଖି ତାକୁମାନେ ଏଣେତେଣେ
ପଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ତେବେ ସିଏ
ସୈନିକମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପଡ଼ିଲା, ସିଏ ମଲା ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଘାଟିରେ ଅନ୍ଧକାର

ଘୋଟ ଆସୁଥାଏ । ପିଙ୍ଗଳ ତାକୁମାନଙ୍କୁ ଚେତେ
ଲଢ଼େଇ କରୁଥାଏ ।

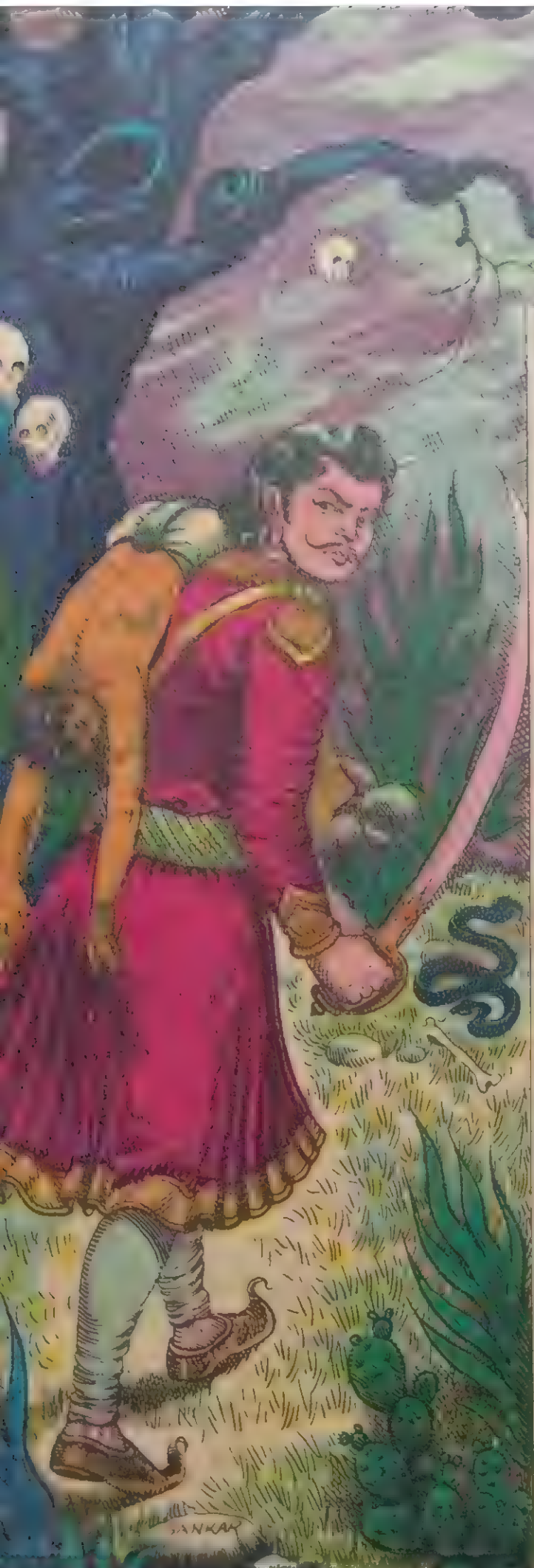
ପିଙ୍ଗଳ ଆଖିରେ ଗୋଟାଏ ଗୁମ୍ଫା ପଡ଼ିଲା ।
ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଭୈରବ ତାକୁ ଧରିପରେ
ଭାବ ପିଙ୍ଗଳ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ହେଉଛି, ମେଡ଼ିକବେଲେ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର
ଆଜ୍ଞା ଦୁରରୁ ପାଟି କରି କହିଲା, “ପିଙ୍ଗଳ !
ଅନ୍ଧାର ହେଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୁମ୍ଫାରେ
ପଶିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ !”

ପିଙ୍ଗଳ ରହିଗଲା । ପରେ ପରେ ଗୁମ୍ଫା
ଭିତରୁ ଶୁଣାଗଲା ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ବର :
“କିଏ ଏହି ପିଙ୍ଗଳ ? ଅବନ୍ତୀ ନଗରର
ପିଙ୍ଗଳ ନୁହେଁ ତ ?”

ସେ କଣ୍ଠସ୍ବର ଶୁଣି ପିଙ୍ଗଳ ଚେତେ ପଡ଼ିଲା ।
ଚାହା ପଦ୍ମପାଦଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ବର । ସେ ଦେଖିଲା,
ଗୋଟାଏ ବଣାଳ ଶିଳ ପଛରୁ ବାହାର
ଆସୁଛନ୍ତି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି । ସେ ହସୁଥିଲେ ।

(ନିମନ୍ତେ)

ଭାଗ୍ୟର ବିଡ଼ମ୍ବନା

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୂତାକୁ ଭୂତା ଥଣ୍ଡା
ପବନ ସାଜକୁ ଅସରାଏ ଲେଖାଏ
ବର୍ଷା ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଘନଘନ ମଝିରେ
ଶୁଭୁଥାଏ ଶୁଭିଶୁଭଫଳ ରହି ତଥା ଅନିଶ୍ଚିତ-
ମାନଙ୍କ ଅନ୍ଧତାସ୍ୟ । ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି
ଆଲୁଅର ଲୁଲୁକରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ ଭୟାବହ
ମୁହଁଟମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରଜା ବନ୍ଧମାଙ୍କ ତଳେ ମଧ୍ୟ ଭୟଭୂତ
ନ ହୋଇ ପୁନରାୟ ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ଧୂଷାବେଶ
କରି ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତା'ପରେ
ତାକୁ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ଶୁଭିଶୁଭ ଫଳ ପଥ
ଅନ୍ଧତା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦଟି ବେତାଳ କହିଲା, “ରଜା ! ତୁମ
ସାହସ ଓ ଅଭାବମାୟ ସକାଶେ ତୁମେ ବାହାବା
ପାଇବା କଥା । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଯେଉଁ କାମ

ବେତାଳ କଥା

ହାତକୁ ନେଇଛ, ସେଥିରେ ସଫଳ ହେବ କି ନ ହେବ ତାହା ଭାବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ସିନା ! ମୋ କଥାର ଯଥାର୍ଥ୍ୟ ବୁଝାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଟାଏ ଘଟଣା କହୁଛି, ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମଜୀବୀ ଲୋକ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଶୁଣିଲା : ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗାଁ ମଝିରେ ଥାଏ ଗୋଟାଏ ବଗିଚା । ସେ ବଗିଚା ତଳେ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ଭଗାସ ରହୁଥାଏ ।

ଦିନେ ଭଗାସ ବୁଢ଼ା ଶିବ ମନ୍ଦିର ଆଡ଼େ ବାଡ଼ି ଠୁକ୍ ଠୁକ୍ କରି ଯାଉଛି, ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ପଥର ଝୁଲି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଜଣେ ଚଉରା ଦୋଳି ଆସି ତାକୁ ଚଢ଼ି

ଉଠାଇଲା ଓ କହିଲା, “ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପଥରଟାଏ ପଡ଼ିଛି, ତମେ ଦେଖି ପାରୁନାହିଁ ?”

“ସୁଅ ! ମୁଁ ଅନ୍ଧ । ତମେ ଏ ଗାଁରେ ନୂଆ ବୋଲି କେଣା ଜାଣି ନାହିଁ ।” ଭଗାସ କହିଲା ।

“ମୁଁ ଏ ଗାଁରେ ନୂଆ ବୋଲି ତମେ ଜାଣିଲୁ କିମନ୍ତ ?” ଚଉରା ଜଣକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

ଭଗାସ ହସିଲା ଓ କହିଲା, “ସୁଅ, ମୁଁ ସିନା ଅନ୍ଧ, କିନ୍ତୁ ଏ ଗାଁର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର କଣ୍ଠସ୍ଵର ମଧ୍ୟ ମୁଁ ପରିଚିତ । ତମ କଣ୍ଠସ୍ଵର ନୂଆ । ତମେ କେଉଁଠାରୁ ଆସିଛ ? ତମ ନାମ କ’ଣ ? ଏଠାରେ କ’ଣ କରୁଛ ?”

“ମୁଁ ବହୁତ ଦୂର ଗାଁରୁ ଆସିଛି । ମୋ ନାମ ସାରଥୀ । ଏହା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗାଁ ବୋଲି ଏଠି କୌଣସି କାମ ମିଳିବ, ସେଥି ଆଶାରେ ଆସିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସକାଳଠାରୁ ବୁଲୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆସି ଡୁବିବାକୁ ବସିଲେଣି । କିନ୍ତୁ କାମ ମିଳୁ ନାହିଁ ।” ସାରଥୀ କହିଲା ।

“ତମର କ’ଣ ବାପା ମା ନାହାନ୍ତି ?” ଅନ୍ଧ ପଚାରିଲା ।

“ନା । ମୁଁ ଜନ୍ମ ହେବାର ଦଶକ ଭିତରେ ଦୁହେଁ ଇହଧାମରୁ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ । ମୋତେ ମୋ ଜେଜେ ମା ପାଳୁଥିଲା । ମୋ ବାଉଁଶଗଲା !” ଶ୍ରୀରାମାୟଣ ଛାଡ଼ି ସାରଥୀ କହିଲା ।

“ଖିଆପିଆ କରିଛ ?” ଅନ୍ଧ ପଚାରିଲା ।
 ଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ ସାରଥୀ ପ୍ରଥମେ କିଛି କହିଲା
 ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧ ଧୂର୍ଣ୍ଣ ଏକା କଥା ପଚାରିବାରୁ
 ସେ ପୁନଃବାର କିଛି ଖାଇନାହିଁ ବୋଲି
 ସ୍ୱୀକାର କଲା । ଅନ୍ଧ ତା’ ପୁଟୁଲରେ
 ଦୁଇଗଣ୍ଡି ସେଟି ଓ ଗୋଟିଏ କଦଳି ରଖିଥିଲା ।
 ସାରଥୀକୁ ସେ ତାହା ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ।
 ସାରଥୀକୁ ତାହା ଅମୃତ ଭଳି ସୁଆସୁ ଲାଗିଲା ।
 ବୁଢ଼ାର ସ୍ନେହ ଓ ଉଦାରତା ଦେଖି ତା’
 ଆଖିକୁ ଜଳ ଆସିଗଲା ।

ଅନ୍ଧକୁ ସେ ବାଟ କଡ଼ାଇ ଶିବ ମନ୍ଦିର
 ଯାଏ ନେଇଗଲା । ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ଦୁହେଁ
 ବସି ରହିଲେ । ମନ୍ଦିରକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ
 ଭିତରୁ କେହି କେହି ଅନ୍ଧ ତା’ ଆଗରେ
 ବଛାଇ ରଖିଥିବା ଲୁଗା ଉପରେ ପ୍ରସାଦରୁ
 କିଛି ବା ପଇସାପତ୍ର ପକାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ରାତିରେ ବରଗଛ ତଳେ ଅନ୍ଧ ସହିତ
 ସାରଥୀ ଦି ଶୋଇଗଲା । ସକାଳେ ସେ
 ଅନ୍ଧକୁ ଧରି ମନ୍ଦିର ପାଖକୁ ନେଇଗଲା ।
 ଦିନଯାକ ଯେତକି ପଇସା ମିଳିଲା, ସେଥିରେ
 ସେ ବଜାରରୁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ କିଣି ଆଣିଲା ।
 ଦୁହେଁ ମିଶି ଖିଆପିଆ କରି ଧୂର୍ଣ୍ଣ ବରଗଛ
 ତଳେ ରାତି କଟାଇଲେ । ତେଣିକି ସବୁଦିନେ
 ସେମିତି ଚାଲିବା ଚାଲିଲା । ଅନ୍ଧ ଭିକାରୀ
 ସାରଥୀକୁ ନିଜ ପୁଅ ଭଳି ସ୍ନେହ କରିବାକୁ
 ଲାଗିଲା ।

ଦିନେ ଦୁଇପହର ବେଳେ ମନ୍ଦିର କାନ୍ଥକୁ
 ଆଉଟି ପଡ଼ି ଅନ୍ଧ ବୁଢ଼ା ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ ।
 ସାରଥୀ ପାଖରେ ବସିଥିଲା । ତା’ ଆଖି ମଧ୍ୟ
 ବୁଜି ହୋଇ ଆସିଥାଏ । ହଠାତ୍ ଏକ ମୃଦୁ
 ଶବ୍ଦରେ ସେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲା, ଅନ୍ଧ
 ବୁଢ଼ାର ଲୁଗା ଉପରେ- ଛୋଟିଆ ଥଳିଟିଏ
 ପଡ଼ିଛି । ମୂଲ୍‌ବାନ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ଜଣେ
 ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ।

“ଶୋଇ ପଡ଼ିଛ କି ? ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ
 ଗୋଟାଏ ଥଳି ପକାଇଦେଇ ଗଲେ ।”
 ସାରଥୀ ଅନ୍ଧକୁ କହିଲା । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧ ଗାଡ଼
 ନିଦ ଭାରି ଆସିଥିଲା । ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା
 ନାହିଁ । ସାରଥୀ ଥଳିଟି ଉଠାଇ ନେଇ

ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲା । ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ
ଥରେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ଅଳ୍ପ ଦୂରଦେଇ ଯୁଣି ନିଜ
ବାଟରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ସାରଥୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଳିଟ ଖୋଲି
ଦେଖିଲା, ଭିତରେ କେତୋଟି ସୁନା ମୋହର
ଅଛି ! ସେ କାବା ହୋଇଗଲା । ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ
ଭୁଲ୍ରେ କେଇ ପଇସା ବଦଳରେ ପକେଟରୁ
ଏ ଥଳି କାଢ଼ି ଉତ୍ତାରିଲା ଦେଖିଗଲେ କି ?
ସେ ଉଠି ପଡ଼ି ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଗଲା
ଓ ଅଳିଟ ଦେଖାଇ ପଚାରିଲା, “ଆପଣ କ’ଣ
ଜାଣି ଜାଣି ଏହା ଦେଇଗଲେ ?”

“ହଁ ବାପା, ଅଜାଣତରେ କ’ଣ ହେଲା ?
ମୋର ଯେତେବେଳେ ବେପାରରେ କିଛି

କରିବା ଲାଗି ହୁଏ, ତେବେ କେବଳ କୌଣସି
ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କ ଦୁଇ ଦୁଇ କୋଟି ଟଙ୍କା ମୁଁ
କିଛି ବିଶେଷ ଦାନ ଦେଇଥାଏ ।”

ସାରଥୀ କାବା ହୋଇ ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ ଆଡ଼େ
ହୁଁ ରହିଲା । ଭଦ୍ରଲେଙ୍କ ଆଖି ମୁଁ କହିଲେ,
“ତମେ କିଏ ? ସେ ବୁଢ଼ାର ପୁଅ ?”

ସାରଥୀ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

“ତମେ ଯିଏ ହୁଅ, ତମେ ବି ଅଭାବରେ
ପଡ଼ି ଭାଗ ମାଗିବା ସକାଶେ ବସିଥିଲ । ଯଦି
ଏହାଦ୍ୱାରା ତମର ଜୀବନଧାରା ବଦଳିଯାଇ
ପାରିବ, ତେବେ ମୋ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ
ହେବ ।”

ଏହା କହି ସହାସ୍ୟ ବଦଳରେ ବେପାରୀ
ଚାଲିଗଲେ ।

ସାରଥୀ ସେଇଠି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।
ତା’ ମନରେ ଚୋପାନ୍ ଉଠିଥାଏ । ବେପାରୀ
ଅବଶ୍ୟ ଏତକ ଅଧିକୁହଁ ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
ଯେ କୌଣସି ଗଣ୍ଡାବ ଲୋକର ଦୁଃଖ ଦୂର
କରିବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ସେ ବି ତ
ଗଣ୍ଡାବ । ଅନ୍ଧ ସୁନା ମୋହର ନେଇ କରିବ
କ’ଣ ? ସେ ଅନ୍ତତଃ ଏହାକୁ ଖଟାଇ ନିଜ
ନିଜ ଦୁଃଖ ଦୂର କରି ପାରିବ !

ଏହିଭଳି ଚିନ୍ତା କରୁ କରୁ ସାରଥୀ କ୍ରମେ
ମନ୍ଦିର ପାଖରୁ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲା ।
ବଡ଼ ରାସ୍ତାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା, ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା
ଗାଡ଼ି ସହରକୁ ଯାଉଛି । ସେ ଗାଡ଼ିବାଲାକୁ

ମାନୁଷେୟ କରି ସେହି ଗାଡ଼ରେ ସହର
ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ କଲେ ।

ବାଟରେ ଅଳ୍ପ ପାଇଁ ମନ ବିକଳ ହେଲା ।
କିନ୍ତୁ ତା'ର ଶୁଦ୍ଧ ଚାନ୍ଦି ଗଳ୍ପରେ ମୁଗ୍ଧ କଲିଥାଏ ।
ସେ କାହାଣୀକୁ ତାହା ଅଜାଣତାକୁ କହି
ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସେ ଯାଇ ସହରରେ ପହଞ୍ଚି ଏପରି ଜଣେ
ମହତ୍ତ୍ୱ ଲୋକଙ୍କ ଆଶ୍ରା ପାଇଲା, ଯିଏ ତାକୁ
ସବୁ ପ୍ରକାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଓ ସୁନା-
ମୋହର ତଳ ନିଜ କମ୍ପାନୀରେ ରଖିଲେ ।
ସାରଥୀ ତାଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ନିଜ
କର୍ମପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କଲା ।

ଯଥାଶୀଘ୍ର ସେ ଗୋଟାଏ ବେପାର ଆରମ୍ଭ
କଲା । ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ଖାଲ ଯେ ଧନୀ

ହୋଇଗଲା, ତାହା ନୁହେଁ, ବରଂ ତାହା
ଶାନ୍ତମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ ପାଇଲା ।

ସହରର ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ
ଝିଅକୁ ସେ ବିବାହ ହେଲା ଓ ଘୁଷରେ ରହିଲା ।

ଦିନେ ସେ ଘରେ ନଥିବା ବେଳେ ତା'
ନିଜ ଗାଁର ଜଣେ ପରିବ ବନ୍ଦେଇ ଆସି ତା'
କୋଠାରେ ପରିବା ବିକିବା ଅବସରରେ
ସାରଥୀ ପିଲବେଳେ କେଡ଼େ ଦୁଃଖରେ ଥିଲା,
ସେକଥା ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ ଶୁଣିଲା ।

ସାରଥୀର ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣିଲା, “ସତେ ତ!
ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ନିଜର ବୋଲି ତ କେହି
ନାହିଁ । ସେ କାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଏତେ
ପରିସାପନ କମାଇଲେ, ସେକଥା ତ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ
କେବେ ବି ପଚାରି ନାହିଁ!”

ସେହିନ ସାରଥୀ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ପଚାରିଲା, “ତମେ କେଇବର୍ଷ ଭିତରେ ଏତେ ଉଲଟି ଲାଗି କିପରି?”

ପ୍ରଶ୍ନଟି ଶୁଣି ସାରଥୀ ତମକ ପଡ଼ିଲା । ଟିକିଏ ଅତମତ କରି ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ପାପ ଧନରେ!”

“ନା, ମୋର ବଶ୍ୟାସ ହେଉ ନାହିଁ!” ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲା ।

ସାରଥୀ ଆଉ କଥା ଲାଗୁଇ ରଖି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସବୁ କହିଗଲା ।

“ପାପଧନ ବୋଲି କାହିଁକି କହୁଛ ? ସେ ଉଦ୍‌ଘୋଷକ ତ କହିଥିଲେ କି ତମେ ତାଙ୍କ ଦାନ ନେଇପାର :”

“କହିଥିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ତଥ୍ୟ ମୋ ମନରେ ପାପ ରହିଛି ।” ସାରଥୀ କହିଲା ।

ତା’ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲା, “ଯାହା ହେବାର ହୋଇଛି । ଅନ୍ଧ ବୁଢ଼ା ବର୍ତ୍ତମାନ ବି ସେହି ଗାଁରେ ଥିବେ । ଯାଅ, ତାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହି ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପରିବାରର ସୁଖେ ତୁ ସେ ଦେଖାବୁ ।”

“ଯଦି ସେ ନ ଆସନ୍ତି ?”

“ତେବେ ଅନ୍ତତଃ ସାଥରେ କିଛି ଟଙ୍କା ନେଇ ଯାଇଥାଅ । ତାଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସିବ । କିମ୍ବା ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଜିମା ଦେଇ ତାଙ୍କ ଚଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଇ ଆସିବ ।”

ସାରଥୀ ଶୁଣି ହୋଇ ଟଙ୍କା ଧରି ବାହାରିଗଲା ଓ ପରଦିନ ସେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚି ବରଗଛ ପାଖକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ଜଣେ ଗ୍ରାମବାସୀ ତାକୁ କହିଲେ, “ଅନ୍ଧ ଆଜିକାଲି ମନ୍ଦର ଭିତରେ ରହୁଛି । ଗାଁ ଲୋକେ ତାକୁ ଅନୁମତ ଦେଇଛନ୍ତି ।”

ସାରଥୀ ଯାଇ ଯେତେବେଳେ ମନ୍ଦର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ କେହି ନଥିଲେ । ସେ ମନ୍ଦର ଭିତରେ ପଶି ଅନ୍ଧାରୁଆ ପରିବେଶରେ ଏଣେତେଣେ ଅନାଇ ଅନ୍ଧକୁ ଠାବ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ସେଠାରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ଜଣେ ଦୟା ହଠାତ୍ ତା’ ବେକରୁ ସୁନା ହାତଟି ଛୁଣ୍ଟାଇନେଲା ଓ ମଜେଟରୁ ଟଙ୍କା ଥଳ ଥଳ ବାହାର କରିନେଲା ।

ସେ ବାଧା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସାଥୀ ଦସ୍ୟୁ ଲଠିରେ ତା' ଉପରେ ମହାଘାତ କରୁଥିଲେ । ସେ ଚିତ୍କାର କରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।

“କିଏ ?” ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଅନ୍ଧ । ସେ ସାରଥୀର କଣ୍ଠସ୍ଵର ସତେ ଅବା ବାରି ପାରିଥିଲା ।

“ମୁଁ ସାରଥୀ !” ଏହା କହି ନିଜ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୁଲିଯାଇ ସାରଥୀ ଅନ୍ଧକୁ ଲୁଗାଲି ପକାଇଲା । ତା'ପରେ ସେ ଅଣ୍ଟା ସମ୍ବରଣ କରି ସବୁ କଥା କହିଲା । ଶେଷକୁ କହିଲା, “ତମର ଟଙ୍କାରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଲୋକ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋତେ କିଛି ପରିମାଣରେ ରଖି ପରିଶୋଧ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅ । ତୁମକୁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବାପା ଭଳି ଜ୍ଞାନ କରି ତୁମର ସେବା କରିବ । ମୋ ସହ ରୁଲ ।”

“ନା ପୁଅ । ତାହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।” ଅନ୍ଧ କହିଲା ।

“କାହିଁକି ? ତୁମେ କ'ଣ ମୋତେ ଦୁଃଖ କର ?” ସାରଥୀ ଅଭିମାନଭର କଣ୍ଠସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲା ।

ଅନ୍ଧ ସ୍ତ୍ରୀତତ୍ତ୍ଵାସ୍ୟ ଖେଳାଇ କହିଲା, “ଦୁଃଖ କରିବା ତ ଦୁରର କଥା, ତୋତେ ପୁଅ ଭଳି ସ୍ନେହ କରେ । ତେଣୁ ଯିବି ନାହିଁ । ତୁ ଯା । ତୋ ପାଖରେ ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଟେଇ ବା ନାହିଁ । ନେ । ଏ ପଇସାତକ ନେଇଯା ।”

ଏହା କହି ଅନ୍ଧ ଗୋଟାଏ ପଇସା ପୁଟୁଳି ତାକୁ ଧରିଲା ଦେଲା ଓ ସ୍ଵଗତୋକ୍ତ କଲଭଳି କହିଲା, “ଭ୍ରାତ୍ୟ !”

ସାରଥୀ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ବି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ ।

ସାରଥୀ ସହରକୁ ଫେରିଗଲା । ଦୁଇଦିନ ପରେ ପୁଣି ସେ ଟଙ୍କା ଧରି ଆସିଲା । ପ୍ରଥମ ଥର ଟଙ୍କା ଦସ୍ୟୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲା । ଏଥର ପୁଣି ଟଙ୍କାତକ ସେ ମନ୍ଦିରର ପରିଗୁଳକମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ଅନ୍ଧ ସକାଶେ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଅନ୍ଧ ବୁଢ଼ା ସେ ଗାଁ ଛାଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛି । କୁଆଡ଼େ

ଗଲା କେନ୍ଦ୍ର ଛାଣି ନଥିଲେ । ସାରଥୀ ଦା-
ନାଶୁଣାସ ଖୁବ୍ ଧେରଗଲା ।

ବେତାଳ ଟକିଏ ତୁମ୍ଭ ରହି ଡକ୍ କଣ୍ଠରେ
ପଚାରିଲା, “ରାଜା ! ମୋର କିଛି ସନ୍ଦେହ
କହିଲୁ । ଅନ୍ଧ ଦୁଇ କହିଲେ ସାରଥୀ ସହ
ଗଲା ନାହିଁ ? ସେ କାହିଁକି କହିଲା ଯେ
ସାରଥୀକୁ ସେ ପୁଅ ଭଳି ଚେତାଇ ଦେଲେ ବୋଲି
ତା’ ସହ ଯିବାକୁ ନାଗର ? ପାରିଲେ ମୋ
ପୁଅକୁ ଉଦ୍ଧାର ଦିଅ । ଉଦ୍ଧାର ଦେବାକୁ ଶକ୍ତି
ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନାଗର ରହିବ, ତେବେ
ତମ ଶୀର ହେବ ସୁନ୍ଦରୀତ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା
ବିଜୟନାଥ ଉଦ୍ଧାର ଦେଲେ, “ଅନ୍ଧ ‘ଭାଗ୍ୟ’
ବୋଲି ଯେଉଁ ସୁଗନ୍ଧାନ୍ତ କଲା, ତାହାର
ଭାବରେ ଲାଗି ରହିଛି ତା’ ପ୍ରତି ମନୋହର ।
ସେ ଭରୁରିଲା ଯେ ଧନନେଗ କରିବା ତା’
ଲଗ୍ୟରେ ନାହିଁ । ଯଦି ଥାନ୍ତା, ତେବେ
ସାରଥୀ ପ୍ରଥମରୁ ଧନତକ ପାଇ ତାକୁ ଡାଗ
ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତା ।

ରାଜା ଏପରି ଯେ ତା’ ମନରେ ଆସିବ
ମାତ୍ର ସାରଥୀ ମଧ୍ୟ ଭୟାବୁ ହୋଇ ଯାନ୍ତେ ।
ତାକୁ ଧନ ଦେବାକୁ ଆସି ସାରଥୀ ଶାଳ
ଯେ ଧନତକ ହୋଇଲା, ସେହିକି ନୁହେଁ,
ନିଜ ସୁନାହାରଟି ମଧ୍ୟ ହୋଇଲା । ସାରଥୀକୁ
ଯେହେତୁ ସେ ନିଜ ପୁଅଭଳି ସ୍ନେହ
କରୁଥିଲା, ସେ ତା’ ନିଜ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରେ
ସାରଥୀକୁ ସାଥୀ କରିବାକୁ ଗୁଡ଼ି ନଥିଲା
ଅନ୍ଧର ଏ ଧାରଣା କୁହାହାର ହୋଇପାରେ,
କିନ୍ତୁ ଏହି ଧାରଣାର କଣିକା ହୋଇ
ପୁଣି ଥରେ ସାରଥୀ ସେଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିବା
ପୁରୁଷ ସେ ସ୍ଥାନ ଡାଗ କରି ନିରୁଦ୍ଧ
ହୋଇଗଲା ।”

ରାଜାଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ପ୍ରଦାନ କେତେ ହେବା
ମାତ୍ର ନବସହ ନବସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ
କାନ୍ଦୁ ଶବ୍ଦଯାଇ ପୁନର୍ବାର ଦେଖି ନାମରେ
ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

(କଲିତ)

ଭୀରୁର ଭୂମିକା

ରାମପୁର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗ୍ରାମ । ସେ ଗ୍ରାମର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରସାଦ ନାମକ ବାଳକ ଥାଏ । ପିଲାବେଳରୁ ପ୍ରସାଦର ବାପା ମା ମରି ଯାଇଥାନ୍ତି । ତାକୁ ତା' ବୁଢ଼ୀମା ପାଳି ପୋଷି ମଣିଷ କରିଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରସାଦ ଦେଖିବାକୁ ଡଢ଼ାଳୁ ଡଢ଼ାଳୁ ବାଳକ, କିନ୍ତୁ ତା' ଭଳି ଡଢ଼ୁଆ ଜୀବଜଗତରେ ଆଉ କେହି ନଥିବେ ।

କେନେ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଅଟୁଥିଲେ । ସେ ଖାଇବାକୁ ବସିଛନ୍ତି, ବୁଢ଼ୀମା ତାକୁ ପରଶୁଛନ୍ତି, ସେତକବେଳେ ଗୋଟାଏ ମୁଷା ଘର କୋଣରୁ ବାହାରି ବାଗିଚା ଭିତର ଦେଇ ଦୌଡ଼ି ଗଲା । ବାଗିଚାର ଗୋଟାଏ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବସିଥିଲା ପ୍ରସାଦ । ସେ କୋଳରେ ତା' ପୋଷା ବିଲେଇକୁ ଧରିଥିଲା । ସେମିତି ବିଲେଇ ମୁଷାକୁ ଦେଖିଛି, ସେମିତି

କୋଳରୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଲାଢ଼ିବ ବାଟ ପାଇଲା ନାହିଁ ।

ବୁଢ଼ୀମା ପ୍ରସାଦକୁ କହିଲେ, “ସୁଅ, ମୁଷା ଦାଉରୁ ଘରକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଲୋକେ ବିଲେଇ ପାଳନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତୋ ବିଲେଇ ତୋ ଗୁଣ ଏମିତି ଶିଖିନେଇଛି ଯେ ମୁଷା ଦେଖିଲେ ପଳେଇ ଯାଉଛି !”

ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଏକଥା ଶୁଣି ଆଦୂର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ବୁଢ଼ୀମା ସେଉଁଠୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀକୁ ପ୍ରସାଦର ଘରୁତା କଥା ସବୁ ଗପିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଖାଇ ସାରି ପ୍ରସାଦର ହାତ ଦେଖିଲେ । ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଅନେକ ସମୟ ଦେଖି ବୁଢ଼ୀମାକୁ କହିଲେ, “ଏ ପିଲାର ହସ୍ତରେଖା ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର । ଏହାର ଏଭଳି ସ୍ୱଭାବ ଯୋଗୁଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗୋଟାଏ ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ହେବାର ଅଛି ।”

ସେ ସ୍ଥାନୀୟ ବିଗୁରକଙ୍କ ଆଗରେ ଏ ବିଷୟରେ ଅଭିଯୋଗ କଲେ । ବିଗୁରକ ପ୍ରସାଦକୁ କହିଲେ, “ତୁ ଜମିଦାରଙ୍କ କୁକୁରକୁ କି ମନ୍ଦ କଲୁ ଯେ ସେ ହଠାତ୍ ଡରୁଆ ପାଲଟିଗଲା ?”

“ହଜୁର୍! ମୁଁ ମନ୍ଦତଳ କିଛି ଜାଣେନା । କୁକୁର କାହିଁକି ଡରୁଆ ହେଲା, ସେକଥା ବି ମୁଁ କିଛି କହିପାରିବି ନାହିଁ ।” ପ୍ରସାଦ କୈଫିୟତ୍ ଦେଲା ।

“ତୁ ତାକୁ ଆଦାତ କରି ନାହୁଁ ?”

“ନା, ହଜୁର୍, ମୁଁ ତାକୁ ଧରେ ଧରେ ଆଉଁସି ଦେଇଥିଲି ମାତ୍ର—ଏତିକି ଜୋରେ...” ପ୍ରସାଦ ବିଗୁରକଙ୍କ ହାତ ଆଉଁସି ଦେଲା ।

ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ ଦିନେ ପ୍ରସାଦ ଜମିଦାରଙ୍କ ଘର ପାଖଦେଇ ଯାଉଛି, ଜମିଦାରଙ୍କ କୁକୁର ଉପରେ ତା’ ଆଖି ପଡ଼ିଲା । କୁକୁରଟି ଭାରି ସୌଖିନ ଦିଶୁଥାଏ । ପ୍ରସାଦ ତାକୁ ଆଉଁସି ଦେଲା । ଜମିଦାର ସେକଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । ଏହାର କିଛି ସମୟ ପରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଗୃହର ଶ୍ରମି ଏ ଲଠି ଧରି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା ମାତ୍ରେ କୁକୁରଟି ଉପରେ ଆଉଁସି ଦେଇ ପଳାଇଗଲା ।

ଜମିଦାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ପ୍ରସାଦର ଭାରତୀୟ କଥା ସେ ଶୁଣିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା, ପ୍ରସାଦ କୁକୁରକୁ ଗେଲ କରିବା ଫଳରେ କୁକୁର ସେଭଳି ଭାବୁ ପାଲଟିଗଲା ।

ବିଗୁରକଙ୍କ ଭିତରେ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା । ସେ ଏଣେତେଣେ ଅନାଇଲେ । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବ ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ । ସେ କହିଲେ, “ଆଜି ବିଗୁର ଏତିକିରେ ଥାଉ ।”

ଜମିଦାରଙ୍କର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

ପରଦିନ ଜମିଦାରଙ୍କ ସହିତ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଦେଖା ହେବାର ଥାଏ । ସାକ୍ଷାତ୍ ଭିତରେ ଜମିଦାର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରସାଦ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ଅଭିଜ୍ଞତା କଥା କହିଲେ । ରାଜପ୍ରାସାଦକୁ ଯିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସାଦ ପାଖକୁ ଚଲିବ୍ ଆସିଲା ।

ପ୍ରସାଦ ଭୟରେ ସାଗ ଶବ୍ଦ ଶୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ତା' ଅବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ବୁଢ଼ୀମାଙ୍କର ହୃଦୟ ଚ୍ୟୁତ ହୁଏ । ପରଦିନ ବହୁତ ବୁଢ଼ୀମା ପ୍ରସାଦ ସହିତ ରାଜଧାନୀକୁ ଗଲେ ।

ବୁଢ଼ୀମା ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ପ୍ରସାଦ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବା ନାମରେ ତାଙ୍କ କୋଠି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ସେତେବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀଯୋଦ୍ଧାଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ । ରଜାଙ୍କ ଦେହରସୀ-ମାନଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଯୋଦ୍ଧା କେତୋଟି କୌଶଳ ଶିଖାଇବା ବିଷୟ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା । ଦେହରସୀ ଦୁଇଜଣ ବ ସେଠି ଥିଲେ ।

ପ୍ରସାଦ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତା'କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଯୋଦ୍ଧାଙ୍କ ସହ ପରିଚୟ କରାଇଦେଲେ ।

ପ୍ରସାଦ ସେଭଳି ଜଣେ ଭାରତ ଦେଖି ମନେ ମନେ ନିଜ ଚରୁତା କଥା ଚିନ୍ତା କଲେ ଓ ବିରାଜି ଅନୁଭବ କଲା । ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ତା' ଦିଗ୍ରହେ ହାତ ଦେଲେ, ପିଠି ଆସୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ପରେ ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀଯୋଦ୍ଧାଙ୍କ ସହ ଝୁଣିଗଲା । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଏ ଦୁର୍ଘଟକୁ କୌଣସି କୌଣସି ଶିଖାଇପାରିବି ନାହିଁ । ପରେ ଆସିବ ।”

“କାହିଁକି? ହେଲ କ'ଣ?” ମନ୍ତ୍ରୀ ପଚାରିଲେ ।

“ମୋତେ କାହିଁକି ଛନ୍ଦିଆ ଲଗୁଛି ।” ଏହା

କହି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଗୁଳିଯିବାକୁ ଚଢ଼ିର ହେଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ତ ପ୍ରସାଦର ଗୁଣ ଜାଣିଥିଲେ, ତେଣୁ

ସେ ଦୁଇ ଦେହରଣୀକୁ ଇଚ୍ଛିତ ଦେଇ ମଞ୍ଜୁବରକୁ ଅଟକାଇବାକୁ କହିଲେ । ସେ ଦୁହେଁ ମଞ୍ଜୁବରକୁ ଧରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ମଞ୍ଜୁବର ଛୁଟିଯିବ ବୋଲି ପଲେଇଗଲେ ।

ମନ୍ଦୀ ଯାଇ ରାଜାକୁ ସବୁକଥା ଜଣାଇଲେ । ରାଜା କହିଲେ, “ଏ ପିଲା ଉପରେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଦାରଣ ଅଭିଶାପ ରହିଛି । ସେ ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସେ ମଣିଷ ଓ ପଶୁକୁ ଭରୁ ବନାଇ ଦେଉଛି, କାଳହମ୍ପେ ସେ ଆମର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟବାସୀକୁ ଭରୁ ବନାଇ ଦେବା ଆସନ୍ତୁବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବଳମ୍ବ ନକରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାକୁ ପାଣିରେ ଝୁଲାଇ ଦିଅ ।”

ରାଜାଙ୍କର ଏ ଦୃଢ଼ମ ଯେମିତି ବୁଝାଯିବା କାନରେ ପଡ଼ିଛି, ସେ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଆଗରେ କାନ୍ଦିଲେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଯାହା କହିଥିଲେ ସେକଥା କହି ନାତିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆବେଦନ କଲେ । ମନ୍ଦୀ କହିଲେ, “ତମେ ଚିନ୍ତା କରି ନାହିଁ । ତମ ନାତିର କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଫେବ ନାହିଁ ।”

ଏହାପରେ ସେ ରାଜାକୁ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ପ୍ରସାଦକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନ ମାରି କିଛିକାଳ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖାଯାଉ । ତାକୁ କେହି ନ ହୁଇଲେ ହେଲା । ଯଥାତା କାହିଁକି ତାକୁ ଏଭଳି ଝୁବରେ ପକେନା କରୁଛି, ସେକଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା କଥା ।”

ରାଜା ଏ ପ୍ରସାଦରେ ସମ୍ମତ ହେଲେ । ପ୍ରସାଦ ଓ ତା’ ବୁଢ଼ୀମାକୁ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦୀକାଳରେ ରଖାଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ଶିଆପିଆ ସକାଶେ ଉପୟୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦିଆଗଲା ।

ଏକ ସପ୍ତାହ ପରେ ରାମପୁର ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଦାରଣ ଦୁଃସମ୍ବାଦ । ପଡ଼ୋଶୀ ଚଣ୍ଡଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତାପଶାଳୀ ରାଜା ତାଙ୍କର ବିରାଟ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଧରି ରାମପୁର ସୀମାନ୍ତରେ ଛଉଣୀ ପକାଇଥାନ୍ତୁ । ସେ ଶବ୍ଦର ଦେଲେ, ରାମପୁର ରାଜା ଅଧୀନତା ସ୍ୱୀକାର କରୁ, ନହେଲେ ସେ ରାମପୁର ଉତ୍ତମଣ କରନ୍ତେ ।

ରାଜା କ’ଣ କରିବେ ଠଉରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଚନ୍ଦ୍ରା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
ମୁଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।”

ସେ ଚଣ୍ଡଗଡ଼ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଶକ୍ତି ଏ
ଚିଠି ଲେଖିଲେ । ଚିଠି ଶ୍ରେଣିକ ପ୍ରସାଦକୁ
ଦେଇ ଶତ୍ରୁ ରାଜା ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ ।
ସାଥରେ ଦୁଇଜଣ ସୈନିକ ଶଲେ ।

ପ୍ରସାଦ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ଧରି ଧରି ଚଣ୍ଡଗଡ଼
ରାଜାଙ୍କ ଶିବାରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଶତ୍ରୁ ରାଜା
ଧରିନେଲେ ଯେ ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରସାଦ ଧରି ଦୁଇ
ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଚିଠି ପଢ଼ି ତାଙ୍କ ହୋଧର
ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ଚିଠିରେ ତାଙ୍କୁ ଗାଳି-
ଗୁଲଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

“ଏ ଦୁଇର ଶିରଚ୍ଛେଦ କର!” ସେ
ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ପ୍ରସାଦ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜାଙ୍କ ପାଦ ଧରି
ପକାଇ କହିଲା, “ମହାରାଜା! ମୁଁ ପତ୍ତବାହକ
ମାତ୍ର । ପତ୍ତରେ କ’ଣ ଲେଖାଥିଲା, ସେ କଥା
ମୁଁ କିଛି ଜାଣେ ନା !”

ଯେମିତି ପ୍ରସାଦ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼
ସେମିତି ରାଜାଙ୍କ ଭିତରେ ଅଭିଭୁତ ହୋଇ
ହେଲା । ସେ ଭୟରେ ଅବସ୍ଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ।
ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ରାମପୁର ସହ ଯୁଦ୍ଧ
ହେଲେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ! ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ସେ ଘୋଷଣା କଲେ, “ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତମୁ
ଉଠାଇ ଆମେ ଫେରିଯିବା ।” ତ ହୁଁ ହେଲା ।

ଯେମିତି ହେଉ ରାଜା ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି, ଯେମିତି
ପ୍ରସାଦ ମନରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଆସିଲା । ସେ ଅନୁଭବ କଲା ଯେ ତା’
ଭିତରୁ ଭୟଭାବ ପୁରାପୁରା ଚାଲିଯାଇଛି । ସେ
ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ସେକଥା କହିଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ
ପରାସ୍ତା କରି ଦେଖିଲେ ଯେ ସେ ସତ କହୁଛି ।
ଯେଉଁ ଭଲକାମ ହେବା ପାଇଁ ବିଧାତା ତା’
ଭିତରେ ସେ ଅଭିଭୁତ ରୁଣ ଦେଇଥିଲେ, ସେ
କାମ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ସେ ବୁଝିଲେ ।
ପ୍ରସାଦକୁ ଦରବାରରେ ଭଲ ପଦ ମିଳିଲା ।
ସେ ରୁଡ଼ୀମାକୁ ଧରି ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲା ।

ପିତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶ !

ଅନେକ କାଳ ତଳର କଥା । ଥରେ

ବୋଧୁସନ୍ଥୁ କାଶୀ ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ପଲ୍ଲୀରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ବାପା ମା ତାଙ୍କ ନାମ ରଖିଥିଲେ କମଳ । ସେମାନେ ବହୁତ ସ୍ନେହ ଯତ୍ନରେ କମଳକୁ ବଢ଼ାଇଥିଲେ ।

କମଳ ଶିଶୁଅବସ୍ଥାରେହିଁ ନିଜର ଅସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିବେକର ପରିଚୟ ଦେଲା । ବାପା ମା ତାକୁ ଯେତେକ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ, ତାହାଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ ତା' ଜେଜେ ବାପା ।

ତେବେ ଜେଜେବାପା ସେତେବେଳକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ବେମାର ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ସବଦା ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ରହିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ତାଙ୍କ ସେବା ଶୁଣୁଷାର ଭାର କମଳର ମା ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶୁଶୁରଙ୍କ ସେବା କରି କରି ସେ

ହାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “କେତେଦିନ ମୁଁ ଏମିତି ତମ ବାପାଙ୍କ ସେବା କରି ଚାଲୁଥିବି ? ମୋର ସୁଖ ବା ବିଶ୍ରାମ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ !”

ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଶମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ, “ଯେତେଦିନ ସେ ବଞ୍ଚୁଥିବେ, ସେତେଦିନ ସେବା ଶୁଣୁଷା କରିବାକୁହିଁ ପଡ଼ିବ । ତାଙ୍କୁ ତ ଆଉ ମାରିଦେଇ ପାରିବା ନାହିଁ ?”

ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ସେ ଯେପରି କଷ୍ଟ ପାଉଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ଶୀଘ୍ର ମରିଗଲେ ତାଙ୍କରି ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଆମେ ସିନା ତାଙ୍କୁ ମାରି ଦେବା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ଔଷଧ ନଦେଲେ ସେ ମରିଯିବେ ।”

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏ ଯୁକ୍ତି କମଳର ବାପାଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଡମ୍ପେ ଏ ଯୁକ୍ତି ତାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ

ନିଜେ ବୁଝାଇ ଗୋଟାଏ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି
ପ୍ରତି କଲେ ।

ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ପିତାଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ତୁମେ ଯେଉଁ ଔଷଧ ଗାଈଝିଲ, ଆଉ ସେ
ଔଷଧ କାମ ଦେବ ନାହିଁ । ଦୁରବର୍ତ୍ତୀ ଗୋଟିଏ
ଗାମକୁ ଜଣେ ଜଣେ ବଡ଼ ବୈଦ୍ୟ ଆସିଛନ୍ତି ।
ସେଠାକୁ ଚାଲ । ସେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନୁଆ
ଔଷଧ ଦେବେ ।”

ବୁଦ୍ଧି ସେଥିରେ ରାଜି ହେଲେ । ତାଙ୍କୁ
ଶଗଡ଼ରେ ବସାଇ କମଳର ବାପା ଡେଇଁ
ଚଲାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ । ସେତକବେଳେ
କମଳ ଆସି ଗାଡ଼ିରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ଓ କହିଲା,
“ମୁଁ ବି ଯିବି ।”

କମଳର ବାପା ଯେତେ ମନା କଲେ ବି
ସେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ପିତା ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ
ଧରି ସେ ଚାଲିଲେ ।

ବଣ ଭିତରେ ଠାଏଁ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ସେ
ବୁଦ୍ଧିଙ୍କୁ ଓ କମଳଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଏଇଠାରେ
ଅପେକ୍ଷା କର । ମୁଁ ଆସୁଛି । ଏହା କହି
ସେ କୋଦାଳ ଧରି ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧା ଆଡୁ-
ଆଳରେ ଗାତ ଖୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ବୁଦ୍ଧିଙ୍କୁ ଦୁଇଦିନ ଧରି ଔଷଧ ଦିଆଯାଇ
ନଥିଲା । ତେଣୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁରୁଷ ସେ ମରିଯିବେ
ବୋଲି କମଳର ବାପା ଧରି ନେଇଥିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ କମଳ ନିଜେ ଯାଇ
ଅଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ଗାତ ଖୋଳିବାକୁ

ଲାଗିଲେ । ତା' ବାପା ଦେ ଶୁଣି ଅନାଇ
ତାକୁ ଗାତ ଖୋଳିବାର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇ
ପଚାରିଲେ, “ତୁ କ'ଣ କରୁଛୁ?”

“ତୁମେ ଯାହା କରୁଛ, ମୁଁ ବି ସେଇଆ
କରୁଛି !” କମଳ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ମୁଁ କାହିଁକି ଖୋଜୁଛି ତୁ କ'ଣ ଜାଣୁ?”

“କାରଣ ଯାହା ହେଉ, ତୁମ ଆଦର୍ଶ ମୁଁ
ଅନୁସରଣ କରିବି ।”

କମଳର ଏ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ବାପା କଣ୍ଠସ୍ଵର
ନିମ୍ନ କରି କହିଲେ, “କଥା କ'ଣ କି, ତୋ
ଜେଜେବାପାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଏପରି, ଯେ କୌଣସି
ସମୟରେ ସେ ମରିଯିବେ । ତାକୁ ସମାଧି
ଦେବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

କମଳ କହିଲେ, “ବାପା! ମଣିଷର ମୃତ୍ୟୁ କଥା କେହି କହିପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଆଜି ନିଶ୍ଚେ ଆସ, କାଲି ମରିଯାଇ ପାର । ମୁଁ ବି ଗାତ ଖୋଲି ରଖିଥାଏଁ ! ତୁମକୁ ସମାଧି ଦେବା ବି ତ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ !”

କମଳର ଏ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ତା’ ବାପା ନିବିକ ରହିଲେ । ଗାତ ଖୋଲିବାକୁ ଆଉ ତାଙ୍କର ହାତ ଗଲ ନାହିଁ । ସେ ଧିରେ ଧିରେ ଶଗଡ଼ ଆଡ଼େ ଚାଲିଲେ । କମଳ ବି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ଦୁରରୁ ଶଗଡ଼ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି କମଳର ମା ଖୁସି ହୋଇ କବାଟ ଖୋଲିଲେ । ସେ ସ୍ବାମୀ ଓ ପୁଅକୁ ଖୁଆଇବା ନିମନ୍ତେ ପିଠାପଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଶଗଡ଼ ଠିଆ ହେବା ମାତ୍ରେ କମଳ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ଜେଜେବାପାଙ୍କୁ ଧରାଧରି କରି ଓହ୍ଲାଇବାର ଦେଖି ତା’ ମା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସମସ୍ତେ ଘର ଭିତରକୁ

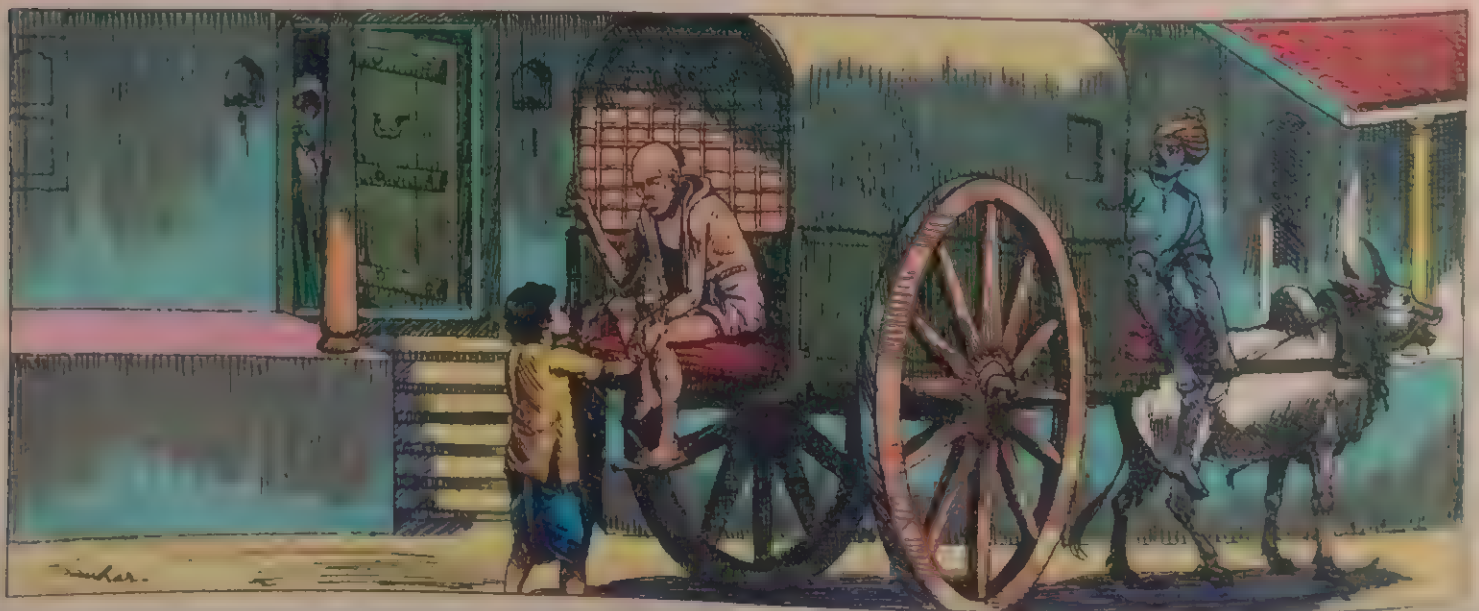
ଆସିବା ପରେ ସେ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଇଏ କ’ଣ ?”

“କମଳ ମୋତେ ସମାଧି ଦେବା ପାଇଁ ଗାତ ଖୋଳୁଥିଲା !” ସ୍ବାମୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“କ’ଣ କହିଲ ? କମଳ ତମ ମୃତ୍ୟୁ କାମନା କରୁଥିଲା ? ଏଡ଼େ ଆଦର ଯତ୍ନରେ ବଢ଼ାଇବାର ଫଳ ଏଇଆ ?”

“ଆମ ବାପା ମା କ’ଣ ଆମକୁ ଅଦର ଯତ୍ନରେ ବଢ଼ାଇ ନଥିଲେ ?” ଡ଼ୁକୁ ଛାତ୍ର ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ତା’ପରେ ସେ କହିଲେ, “କାହାର ମୃତ୍ୟୁ କାମନା କରିବା ଅଥବା କାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଜ୍ବଳିତ କରିବାର ଅଧିକାର ଆମର ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁ ବିଧାତାର ବିଧାନ । ଆମକୁ ଆମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଥିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କମଳ ଆଜି ମୋ ଆଡ଼େ ଖୋଲି ଦେଇଛି ।”

ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ନୀରବ ରହିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଏକଥାର ସତ୍ୟତା ଉପଲବ୍ଧ କଲେ ।

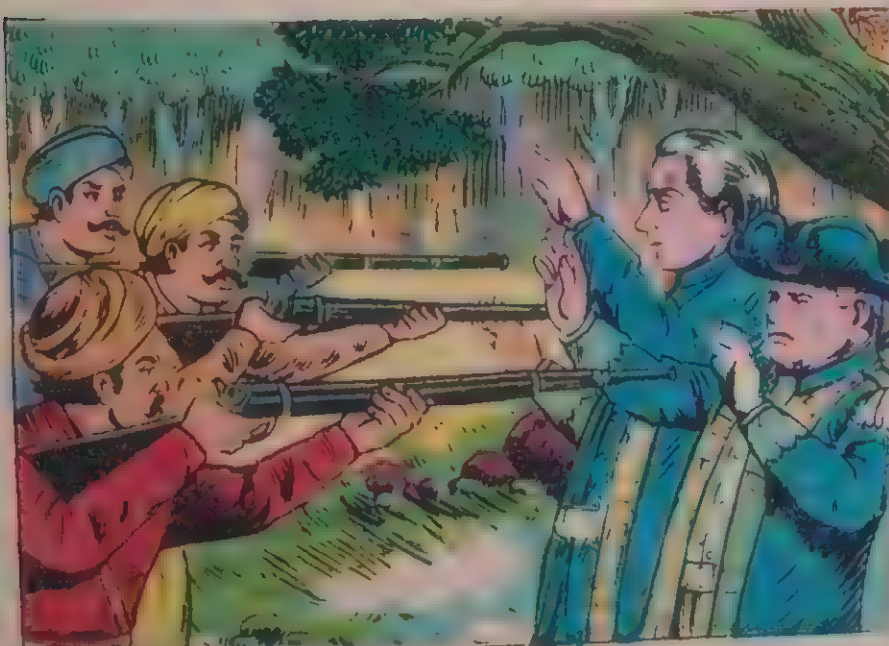

ଭରତ-କାହାଣୀ

ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ

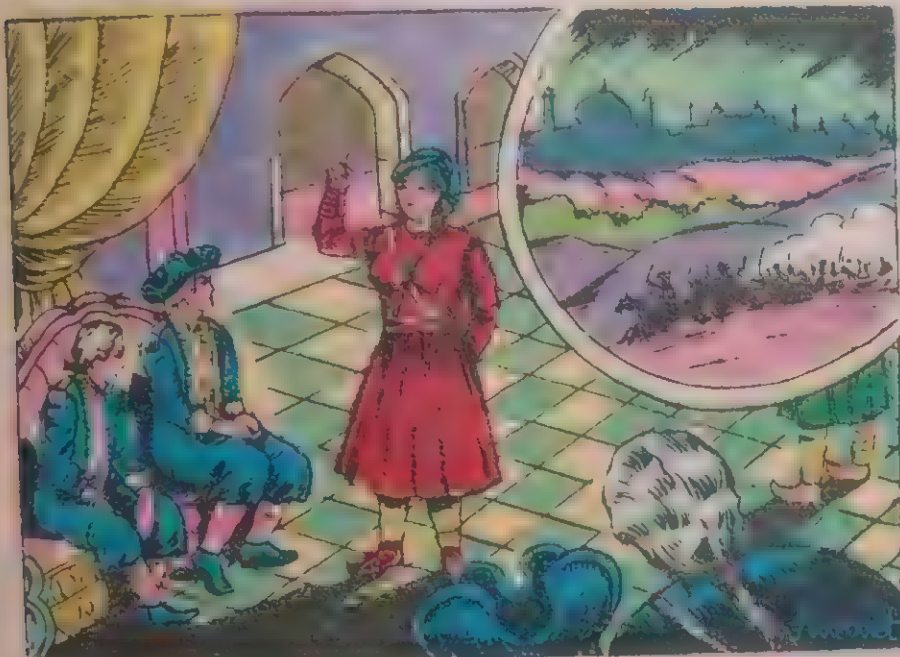
ଭାରତୀୟ ଆ କୋମାନର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ସେବା ଦେବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କୁ ସେବାଦାନରେ ନିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଦରମା ଥିଲା ବହୁତ କମ । ଇଂରେଜ ସେବା ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ଯିବେ । ସେମାନଙ୍କ ବୋକରୁ ବୋହୁ ଭାରତୀୟମାନେ ଗୁଲିବେ ।

ସେତେବେଳେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଟୋଟା ବନ୍ଧୁକ ଦିଆଯାଉଥିଲା, ସେଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଗୋଲକୁ ପ୍ରଥମେ ଦାନ୍ତରେ ଛୁଣାଇବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ସେ ଗୋଲ ଉପରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ରଲେପ ଥିଲା । ସୈନିକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରଚାର ହୋଇଗଲା ଯେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ଉଭୟଙ୍କୁ ଧର୍ମରୂପ କରା ନିମନ୍ତେ ସେଥିରେ ନିଶିକ ଚର୍ଚ୍ଚି ମଶାଯାଇଛି । ଏହା ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ଘେଷିତ କଲା ।

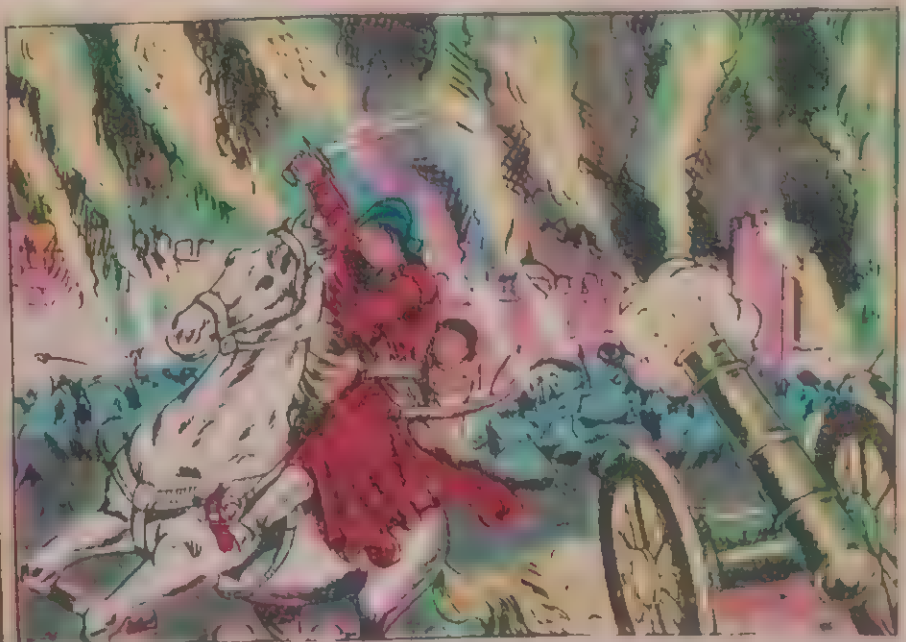
୧୮୫୭ ମସିହା ମେ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ମିରଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ସୈନ୍ୟଦଳ ହଠାତ୍ ବିଦ୍ରୋହ କରି ସେମାନଙ୍କର ଇଂରେଜ ହାକିମମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ । ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଭିତରେ ଭିତରେ ଚୁପ୍‌ଚାପ କ୍ରୋଧ ସେବନ ଉପରକୁ ଫୁଟି ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ତେବେ ଖାଲ ମିରଟ ଗୁରୁଣୀରେ ବିଦ୍ରୋହ କରି ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହିଲେ ନାହିଁ ।

ହାନ୍ସର ଗୁଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାର ପଥାବଧି
 ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ
 ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକାରୀ
 ନାହାନ୍ତି ବୋଲି କହି ତାଙ୍କ ଗୁଣୀ
 ହସ୍ତଗତ କରିବାକୁ ସୈନ୍ୟ ଧରି
 ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଗୁଣୀ ନିଜେ ନିଜ
 ସୈନ୍ୟବାହନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ
 ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କଲେ ଓ
 ସେମାନଙ୍କ ସେନାପତିମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ
 କଲେ ।

ଗୁଣୀ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତମେ-
 ମାନେ ଉତ୍ତୁ କରୁଥିବା କାରଣ ନାହିଁ ।
 କିନ୍ତୁ ତମ ହାତମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଅ
 ଯେ ଆମ ପରମ୍ପରା ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ
 କରିବାର ଅଧିକାର ସେମାନଙ୍କର
 ନାହିଁ ।” କିନ୍ତୁ ଗୁଣୀଙ୍କର ସୌଜନ୍ୟ
 ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ତ ଦୂରର
 କଥା, ଗୋଟାଏ ବନ୍ଧୁ ଲ ସୈନ୍ୟବାହନ
 ଧରି ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସେନାପତି ସାର
 ହ୍ୟୁଗ୍ ରୋସ୍ ହାନ୍ସ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।

ସୁରୁଷ ସୈନିକ ରେଣ୍ଡରେ ଗୁଣୀ ନିଜ
 ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷା କରିବା ଦିଗରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ-
 ଜନକ ସାହସ ଦେଖାଇଲେ । କିନ୍ତୁ
 ହ୍ୟୁଗ୍ ରୋସ୍ ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୌଶଳୀ
 ଓ ଅଭିଜ୍ଞ ସେନାପତି । ସଂଗ୍ରାମରେ ଓ
 ଅସୁସ୍ଥରେ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟଦଳ ହାନ୍ସ
 ବାହନଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ
 ଥିଲେ । ଘମାଘୋଷ ପୂର୍ବ ପରେ ଦୁର୍ଗର
 ପତନ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଗୁଣୀ ତାଙ୍କ ଶିଶୁ
 ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରକୁ ଧରି ଶସ୍ତ୍ର ଗୁରୁଗଲେ ।

ଅଚଳେ ହାତୀ ଓ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ
ସେନାପତି ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ଧାରରେ
ଦେଲେ । କହୋଇ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ
ଆକ୍ରମଣ କଲେ, କାରଣ ଗୁଲ୍‌ଆର
ପ୍ରୟୋଗ (ସାଧନ) ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ
ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ । ସେନାପତି
ଗଲେ । ଗୁଲ୍‌ଆର ସେନାପତି
ରଣୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।
ସେଠାରେ ଥିବା ଇଂରେଜମାନେ
ପରାଜିତ ହୋଇ ପଳାଇଲେ ।

ସାର୍ ହର୍ବେ ସେନାପତି ପତନର
ସମ୍ଭାବ ପାଇ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସେଠାରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ରଣୀଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର
ହେଲେ ରଣୀଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ । ରଣୀ ପ୍ରାଣମୁକ୍ତ
ଯୁଦ୍ଧ କରି ଶେଷକୁ ହାରିଗଲେ ।
ଇଂରେଜ୍ କାହାଣୀ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ
କଲେ ଓ ରାସ୍ତାରେ ବି ବାରମ୍ବାର ଯୁଦ୍ଧ
ହେଲା । ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କୁ ଆହତ
କଲେ, କିନ୍ତୁ ଧରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

୧୮୫୮ ର ଜୁନ୍ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ
ଆହତ ରଣୀ ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ୟାନରେ
ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରାଣ
ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷ ଆସି
ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ପୁରୁଷ ତାଙ୍କ
ଅନୁଗତ ଲୋକେ ତାଙ୍କ ଶବ ଦାହ
ଶେଷ କଲେ । ଝାନ୍ସୀ ରଣୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଇ ଦୃଢ଼ବୀର ଇତିହାସରେ
ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାହସୀ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ
ବରିଷ୍ଠ ।

ଆଜି ଥାଇ ଅଛ

ଉଦୟଗିରି ନଗର ଶାସନକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ପୁରନ୍ଦର ନାମକ ଅମାତ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ମହାଗଜା ତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ସେ ନଗରରେ ଲୋକେ ପୁରନ୍ଦରଙ୍କୁ ବଜା ଭଲ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ପୁରନ୍ଦରଙ୍କ ପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କର ସେଭଳି ସମ୍ମାନ ରହିବାର ବିଶେଷ କାରଣ ଥିଲା । ଉଦୟଗିରିରେ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଅସୁଜକତା ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା । ଗୌର, ଡାକୁ ଓ ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଆତଙ୍କିତ କରି ରଖିଥିଲେ । ଗୁଡ଼ ହେଲେ ନାଶକରମାନେ ଆଉ ଗୁମ୍ରାକୁ ବାହାରୁ ନଥିଲେ ।

ମହାଗଜା ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିର ପରିଚୟ ପାଇ ତାଙ୍କର ବିଶୁଦ୍ଧ ଅମାତ୍ୟ ଓ ଦକ୍ଷ କର୍ମଗୁରୁ ପୁରନ୍ଦରଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।

ପୁରନ୍ଦର ଉଦୟଗିରିରେ ପହଞ୍ଚି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନଗରର ସବୁ କର୍ମଗୁରୁମାନଙ୍କର

ବୈଠକ ଡକାଇ କହିଦେଲେ, “ପନ୍ଦର ଦିନ ଭିତରେ ଯଦି ନଗରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବଳ ଅବସ୍ଥା ବିରଜ ନ କରିଛି, ତେବେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ଯିବ—ତୁମ୍ଭ କର୍ମଗୁରୁମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀବେ । ଏଥିରେ ଅନ୍ୟଥା ହେବ ନାହିଁ ।”

ଏହାପରେ ସେ ନିଜେ ଦିନରାତି ସମସ୍ତଙ୍କ କର୍ମପଦ୍ଧତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ସବୁ କର୍ମଗୁରୁ ଯଦି ସାଧୁ ସକୋଟ ଭାବରେ ଓ ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବେ, ତେବେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ରହିବ ନାହିଁ । ଉଦୟଗିରିରେ ବି ତାହାହିଁ ହେଲା । ପନ୍ଦରଦିନ କାହିଁକି, ଦଶଦିନ ଭିତରେହିଁ ସବୁ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଦୂର ହୋଇଗଲା ।

ଲୋକେ ପୁରନ୍ଦରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କଲେ । ସାଧାରଣ ସଭାରେ ତାଙ୍କୁ ବିପୁଳ ଅଭିନନ୍ଦନ ଦିଆଗଲା ।

ପୁରନ୍ଦର ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅତି ଶୀଘ୍ର ସାମାନ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ହେତୁ ମହାରାଜାଙ୍କ ପାଖରୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଲଭି କଲେ ।

ଏହା ପରେ ସେ କିଛିଦିନ ବିଶ୍ରାମ ନିମନ୍ତେ କୌଣସି ଭୁରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସି ଉଦୟଗିରିରେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲେ । ସବୁଦିନେ କିଛି ନା କିଛି ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଗାନ କରୁଥାନ୍ତୁ ।

ପୁରନ୍ଦର ଢେଣିକି ଆଉ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଶେଷ ମନ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କଲେ ନାହିଁ । ଅବସ୍ଥା ସୁଧାର ଯାଇଛି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ମେ ବାରମ୍ବାର ଛୁଟିରେ ଗଲେ । ନାଚ ଗୀତ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ

ବହୁ ସମୟ ମଧ୍ୟ ଦେଲେ । ଗୋସାମୋହିଆ-ମାତ୍ର ପାଦୁକରେ ତାଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡାଳୀ, “ଅତିଶୟ ଉଦ୍ୟମରେ ଆମର କିଛି ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆହା! ଆପଣ ଦେଖେ କିଛି କେଡ଼େ ବୁଦ୍ଧିମାନ !”

ପୁରନ୍ଦର ହସି ଦେଉଥିଲେ । ସେ ଏ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ ।

କର୍ଷଣ ଏ ବଡ଼ଗଲା । ଦିନେ ଉଦୟଗିରିରେ ଦଲେ ବିଶିଷ୍ଟ ନାଗରିକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରି କହିଲେ, “ହଜୁର, କିଛିଦିନ ହେଲେ ହଠାତ୍ ଗୌର ତାଙ୍କୁ ଉପାତ ବଡ଼ ଗଲଣି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାତିରେ ସହରର କୌଣସି ନା କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଅଧେ ଯାହା ତାଙ୍କୁ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।”

ପୁରନ୍ଦର ଏଭଳି ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣି ଚିନ୍ତିତ ହେବା ଭୁରର କଥା, ହଠାତ୍ ହୋଧାନୁତ ହୋଇ କହିଲେ, “ମିଛ କଥା । ମୋତେ ବଦ୍ଧନାମ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କାହାର ପଡ଼ିଯିବ !”

ଅଭିଯୋଗକାଶମାନେ ପୁରନ୍ଦରଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖି ଡରିଗଲେ । ପୁରନ୍ଦର ସେମାନଙ୍କୁ କଟମଟ କରି ଅନାଇଲେ ।

“ହଜୁର, ଆପଣଙ୍କୁ ଆମେ ଦେବତା ଭଳି ଜ୍ଞାନ କରୁଁ । କିନ୍ତୁ ଯାହା ଘଟୁଛି, ତାହା ଆପଣଙ୍କ ଗୋଟରକୁ ଆଣିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ କି?” ଲେକେ କହିଲେ ।

“ଏଭଳି ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । ଏବେ ବଡ଼ ନଗରରେ କାହିଁ କେଉଁଠି ଗୋଟାଏ ଅପେକ୍ଷାରେ ହେବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣମାନେ ଅତରଞ୍ଜିତ କରୁଛନ୍ତି ।” ପୁରନ୍ଦର ଶେକ୍‌ଠୋକ୍ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ ।

ନାଗରିକମାନେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଚାଲିଗଲେ । ପୁରନ୍ଦର ନିଜର ମୁଖ୍ୟ ପରମର୍ଶଦାତା ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ କହିଲେ, “ଦେଖୁଛ ତ? ମୋତେ ବଦ୍‌ନାମ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ହେଲାଣି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କୁ ବଦ୍‌ନାମ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲେ ସେମାନେ ସିଧା ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ କହନ୍ତେ । ମୋର ଧାରଣା,

ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି ନିମ୍ନୋକ୍ତ କହିଲେ ।

“ପାଗଳ !” ପୁରନ୍ଦର ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ । ସେହନ ରାତରେ ପୁରନ୍ଦର ନଗରର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବଣିକଙ୍କ ଘରେ ସେଜନ କଲେ । ଗପସପ ହେଉଁ ହେଉଁ ଅଧା ରାତି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସେ ଲଜ୍ଜା କରି ସେହଦୟା କଲେ ନଥିଲେ । ତେବେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ନାଗବର୍ମା ଓ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାକର ଥିଲେ ।

ରାତିରେ ସେ ବନ୍ଦୀକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ତନି ଚାଲିଯିବା ଗୁଣ୍ଡା ତାଙ୍କୁ ଧରି ପକାଇଲେ । ତେବେ ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କୁ ଟେକି ପକାଇଲେ ଓ ଛାଡ଼ିଦେଇ ପଳାଇଗଲେ । ପୁରନ୍ଦର ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ବେକରେ ରତ୍ନ-

ହାରଟି ନାହିଁ । “ଧର, ଧର!” ପାଟିକରି ସେ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ଅନୁସରଣ କଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ ଦୌଡ଼ିଲେ ନାଗବର୍ମା ଓ ପରଗୁରକ ।

ଗୋଟାଏ ଗାଁ ଭିତରୁ ହଠାତ୍ ବେକରେ ରତ୍ନହାର ପକାଇଥିବା ଜଣେ ଲୋକ ବାହାରି ଆସିଲା । “ହାର ଦେଇ ଦେ!” ପାଟି କରି ପୁରନ୍ଦର କହିଲେ । ଲୋକଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ବେକରୁ ରତ୍ନହାର ବାହାର କରି ପୁରନ୍ଦରକୁ ଧରାଇ ଦେଇ ପଳାଇଗଲା ।

ଜନ୍ମ ଆଳୟରେ ପୁରନ୍ଦର ହାରଟି ଦେଖି କହିଲେ, “ଆରେ, ଏ ହାର ତ ମୋର ନୁହେଁ!” ସେତେବେଳକୁ ନାଗବର୍ମା ପାଖକୁ ଆସିଯାଇଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ହାର ପରା ଆଜି ସକାଳେ ମରାମତ ହେବାକୁ ଯାଇଛି!”

“ଠିକ୍ କଥା ତ! ତେବେ ଲୋକଟି ମୋତେ ହାର ଦେଇଦେଲା କାହିଁକି?” ପୁରନ୍ଦର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ତାକୁ ବୋଲି ଭୟରେ ଦେଇଦେଲା ଆଜ୍ଞା!”

“କ’ଣ ହେଲା, ମୁଁ ନଗରର ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା । ମୋତେ ସେ ତାକୁ ବୋଲି ଘବଳ!” ପୁରନ୍ଦର କ୍ଷୋଭରେ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ମୁଲକରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଲୋକେ ସେ ଗାଁ ଧନସମ୍ପଦ ହରାଇ, ତାହା ନୁହେଁ, ତାହାଠାରୁ ଯାହା ବଡ଼, ସେହି ବଡ଼ ସ ହରାଇ ବସନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ ଅବଶ୍ୟାନ କରନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାହିଁ ହୋଇଛି । ବାସ୍ତବିକ ଚୋର ତାକୁ ପୁଣି ବ୍ୟାପିଲେଣି ବୋଲି ସେ ଲୋକ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ଏମିତି ଡରିଗଲା!” ନାଗବର୍ମା ଭଲଭାବେ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।

ଏଥର ପୁରନ୍ଦର ବୁଝିଲେ । ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଟିକିଏ ହେଲା କଲେ ଫଳ କ’ଣ ହୁଏ, ତାହା ବି ସେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ ।

ନିଷ୍ଠୁରତାର ପ୍ରତିଫଳ

ନଟବର ପିଲାଦିନେ ଖୁବ୍ ଦୁଷ୍ଟ ଥିଲା ।
ଚଗଲମି କରିବାରେ ଦିନଯାଏ ।
ବେଳେ ବେଳେ ନିଜ ଖୁସି ପାଇଁ ପଶୁମାନଙ୍କ
ସହୃଦ ଲଗି ତାକୁ ହଇରାଣ କରେ ।

ଦୁର୍ଗାମାକୁ ଥରେ ଛେଟ କୁକୁରଛୁଆଟିଏ
ତା' ହାତୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲା । ନଟର ବାପା
ସବୁଦିନେ ଟକିଏ ଛୁଟି ଦେବାରୁ ସେ ସେଠିକି
ଆସେ । ନଟ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ତାକୁ ବହୁତ
ହଇରାଣ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଶେକରେ
ସେ ଶାଦ୍ୟ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼େ ନଟ ଶାଦ୍ୟ
ପାଦ କେଉଁଠି ଲଗୁଇ ଦିଏ ।

ବେଳେ ବେଳେ ନଟ କୁକୁରଛୁଆକୁ ନେଇ
ଗଛର ଉତ ଡାଳରେ ବସାଇ ଦିଏ । ସେ
ଭୟରେ ତା'ର ପ୍ରାଣ ଛଟପଟ ହୁଏ । ସେ
କୁଜକୁଜ କରି ଅନବରତ ବୋବେଇ ଗୁଲେ ।
ଏ କଥା ଦେଖି ନଟ ହସି ହସି ଶେଡ଼େ ।

ଏପରି ସବୁ ନ କରିବା ପାଇଁ ତା'ର ବାପା
ତାକୁ ବହୁତ ବୁଝାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଫଳ କିଛି
ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ନଟବର ବଡ଼ ହେଲା ।
ନିଜ ଚଗଲମି ଯୋଗୁ ବେଶି ପଦ ପାରି
ନଥାଏ । ଦେଶରେ ଅକାଳ ପଡ଼ିଲା । ତା'ର
ବୁଢ଼ା ବାପା ରୋଗାନ୍ତ ହୋଇ ମରିଗଲେ ।
ଏଣେ ଗ୍ରାମରେ ଫସଲ ନାହିଁ, ଶାଦ୍ୟାସବ ।
ସେ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ସହରକୁ
ଗୁଲିଗଲା ।

ଶ୍ରାମକୁ ସହରରେ ପହଞ୍ଚି ତାକୁ ଜଣେ
ସେଠକ ଘରେ କାମ ମିଳିଗଲା । ଖାଇପିଇ
ପଚିଶ ଟଙ୍କା ମାସକୁ ଦରମା । ସେଠିକି ଥିଲେ
ଖୁବ୍ ଧାର୍ମିକ ଓ ବିଗୁରବନ୍ତ ।

ସେଠକର ଦଶବର୍ଷର ପୁଅ ଶେଖର
ନଟଠାରୁ କାହାଣୀ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ ।

ସେଥିରେ କାମରେ ଗୋଲମାଲ ହୋଇ ନଟ ଗାଲି ଶୁଣେ । ଦିନେ ସେ ନଟକୁ କହିଲେ, “ମନେହୁଏ ତୋର ଆଉ କାମ ପାଇଁ ଲଜ୍ଜା ନାହିଁ । ଏପରି କାମରେ ହେଲ କଲେ ତୋତେ କାମ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

କାମରୁ ବାହାରିଯିବା ଡରରେ ସେ ସେଠାକୁ ସବୁ କହିଲା । ସେଠା ଶେଖରକୁ ଗାଲି ଦେଲେ । ସେଇ ଦିନଠୁ ଶେଖର ନଟକୁ ଆଦୁର ହଇରାଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଥରେ ଖୁବ୍ ଶୀତ ପଡ଼ିଥାଏ । ଦିନେ ସକାଳୁ ଶେଖର କିଛି ଗରମ ଲୁଗା ଧରି ନଟ ପାଖକୁ ଆସି କହିଲା, “ଏ ଲମ୍ବୁଙ୍କର ଥଣ୍ଡାରେ

ଦେହ କମି ଯାଇଛି । ଏସବୁ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବହାର କଲେ ବହୁତ ଆରାମ । ତୁ ଲୁଗା ଲଗା ସବୁ କାଢ଼ିପକା ଏଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ତୋତେ ଦେବି ।”

ଗରମ ଲୁଗା ଲେଉଟେ ନଟର ପୁରୁଣା ଲୁଗା କାଢ଼ିଦେଲା ଓ ଗାମଛଟିଏ ପିନ୍ଧି ଓଆ ହୋଇ ଘରୁଆସି, “ଆଜି ଶେଖରବାରୁ କି ଦେଖାକୁ ।” କିନ୍ତୁ ଏ କ’ଣ? ଶେଖର ତା’ର ବଡ଼ କୁକୁରଟିକୁ ଡାକି ନଟର ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା । ଆଉ କହିଲା, “ତୁ ଶୀତ ଥିବୁ ପଲି ନିଲଗିଲି ତତେ ଟିକି ଟିକି କରି କାଟିଦେବି ।”

ଥଣ୍ଡାରେ ଧୂଣି କୁକୁର ଉପରେ ନଟର ସାରା ଦେହ କମି ଥାଏ । ଶେଖରର ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବ୍ୟବହାରରେ ସେ ଧୂଳି ଧରିବା ନା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ସେକଥା ଧରିବାକୁ ତା’ର ସମୟ ନଥିଲା । କୁକୁରର ଚୋରା ଶୁଣି ସେ ପଟପଟିଆ ଦୌଡ଼ିଲା । କୁକୁର ମଧ୍ୟ ଦୌଡ଼ିଲା । ନଟ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ହାମି ଯାଇ କାଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ତା’ପରେ ଶେଖର କୁକୁରକୁ ଡାକି ନେଲା ଓ ନଟକୁ କହିଲା, “ପ୍ରକୃତରେ ଏ ଲୁଗା ଟିକିଏ ଥଣ୍ଡା ଥିଲା, ଏବେ ତୋ ଦେହ ଗରମ ହୋଇ ଯାଇଥିବ । ଏଇ ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଦେ ।”

ଶେଖର ଦେଖିଲା ଦାମୀ ପୋଷାକଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ଓଦା । ସେ ତେଣୁ ତୁପ୍ତତୁପ୍ତ ନିଜର

ପୁରୁଣା ଲଗା ପିନ୍ଧିଲା । ଶେଖରର ଏଇ
କ୍ଷୁର ଅଟା ତାକୁ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେ
ମନେ ମନେ ପ୍ରିୟ କଲ ଏସବୁ ସେଠାକୁ
କହିବ ।

ସେ ସେଠାକୁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା
ଆଉ ଜଣେ ଗୁଜର ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ ପାଖରେ
ଶେଖରର ଦୁଷ୍ଟାମୀ ବିଷୟରେ ଅଭିଯୋଗ
କରୁଛି । ସେଠାକୁ ଚାଲି ବୁଝାଉଥା'ନ୍ତି,
“ଶେଖର ଯଦି କାମ ବେଳେ ଭ୍ରମ ସହିତ
ବଦଳାଏ କରେ ତ ତାକୁ ମୁଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବି ।
କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଯଦି ଟିକିଏ କ'ଣ
ମଜା କରୁଛି ତ ସେସବୁ ମୋ ପାଖରେ
ଅଭିଯୋଗ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ
ନାହିଁ । ଯାହାହେଲେ ବି ସେ ପିଲା, ଦୁଷ୍ଟାମୀ
କରିବହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ
ଅଭିଯୋଗ କଲେ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଏବେ
ସମୟ ନାହିଁ ।” ସେଠାକୁ ଚାଲି ଶୁଣି
ନଟକର ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ନ କରି ଫେରି
ଆସିଲା ।

ସେଠାକୁ ଘରେ ଅନେକ ଗୁଜର ଥିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ଶେଖର ସବୁଠାରୁ ବେଶି ହଇରାଣ
କରେ ନଟକୁ । ଦିନେ ଜଣେ ଗୁଜର
ଶେଖରକୁ ଗୋଟିଏ କୁକୁରକୁଆ ଆଣି ଦେଲା ।
ତା'ପରେ ସେ ଯାଇ ନଟକରକୁ କହିଲା,
“ଏଣିକି ଶେଖର ଆଉ ତୋତେ ବେଶି
ହଇରାଣ କରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ତା' ମୁହଁ

ଶେଖରକୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କୁକୁରକୁଆ ଆଣି
ଦେଇଛି ।” ନଟକର ଏକଥା ଶୁଣି ଶୁଣି
ହେଲା ।

କିନ୍ତୁ କୁକୁରକୁଆ କଥା ଶୁଣି ତା'ର
ପିଲାଦିନର ଘଟଣା ସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେ
ଏତେଦିନେ ଉପଲବ୍ଧ କଲ କି ତା'ର
ପିଲାଦିନର କୁକୁର ଫଳ ଏବେ ସେ
ଭୋଗ କରୁଛି ।

ତା'ପରେ ସେ ଶେଖରର କୁକୁରକୁଆ
କଥା ଶୁଣିଲା । “ଯଦି ଶେଖର ମୋ ପ୍ରତି
ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ପାରୁଛି, କୁକୁରକୁଆକୁ
ତ ଆହୁରି ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର କରିବ ।
ତେଣୁ ଏବେ ମୁଁ ଯଦି କୁଆଟିର ଯତ୍ନ

ନେବ ତେବେ ପିଲାଦିନେ କରିଥିବା ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବ ।”

ସେ ଯାଇ ଶେଖର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା ଶେଖର କୁକୁରକୁଆକୁ ତା’ର ବଡ଼ ଶିକାରୀ କୁକୁର ପାଖରେ ଛଡ଼ିଛି । ସେ ଉପରେ କୁଞ୍ଜକୁଞ୍ଜ କରି ବୋକଉଛି, ଏବେ ସେ ଉପଲବ୍ଧ କଲା ତା’ର ପିଲାବେଳର ଦୁଷ୍ଟାମୀ । ସେ ଶେଖରକୁ ଗାଳିଦେଇ କହିଲା, “ତୋର ଯଦି ଏପରି ନିର୍ମମ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବାରେ ମଜା ହେଉଛି ତେବେ ବରଂ ମୋତେ ଦେ; କିନ୍ତୁ ଏଇ ଅସହାୟ ପ୍ରାଣୀକୁ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ଦେଉଛୁ? ତା’କୁ ଛାଡ଼ ଦେ ।”

“ତୁ କିଏ ମୋତେ କହିବାକୁ? ଗୁଲି ଯା ଏଠୁ କହୁଛି ।” କହି ଶେଖର କୁଆକୁ ଜାଗୁଡ଼ି ଧରିଲା । ନିଜ ମଧ୍ୟ ରାଗେଲା ଓ ସମସ୍ତ କ୍ଳେ ଶବ୍ଦ କରି କୁକୁରକୁଆକୁ ଛଡ଼ାଇଲା; ଯେତେବେଳେ ନ ପାରିଲା ରାଗରେ ଟେଟେକୁ ଗୋଟାଏ ଗୁପ୍ତ ମାରି କୁକୁରକୁଆକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଗୁଲିଗଲା ।

ସେଠିକ୍ ପାଖରେ ଯାଇ ଏ ଖବର ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ରାଗିଯାଇ କହିଲେ, “ଗୁଲିରାଜ ମୁହଁ ଦେଖ! ମୋ ପୁଅ ଉପରେ ହାତ ଉଠାଇଲା? ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନଚେତ୍ ଡାକି ଏହାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ନଟବର ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଓ ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମାଲିକ୍, ଶେଖର ଏହି ଅସହାୟ କୁକୁରକୁଆକୁ ଖୁବ୍ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଉଥିଲା । ସେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇଛି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସବୁ ସହ୍ୟ କରିଛି ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ତା’ ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ କରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅସହାୟ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରତି ତା’ର ନିଷ୍ଠୁରତା ମୁଁ ସହ୍ୟ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ମନରେ ହୋଧ ଆସିଲା ।” ଏକଥା କହୁ କହୁ ତା’ ଆଖିରେ ଲୁହ ଉରିଗଲା । ତା’ମରେ ସେ ତା’ ପିଲାବେଳର ଘଟଣା କଥା ଶୁଣାଇ କହିଲା, “ମୁଁ ମୋ ପିଲାବେଳର ପାପ ଯୋଗୁ ଅନେକ

ସେଗୁଡ଼ି । ସେଇ ପାପର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷାମନ
ପାଇଁ ମୁଁ ଏବେ ଗୁଡ଼େ କୁକୁରକୁଆଟିକୁ
ଯନ୍ତରେ ପାଲଟିବି । ତେବେ ଯାଇ ମୋତେ
ଲୁହ ପୁଣି ଶାନ୍ତି ମିଳିବ ।”

ନଟବରର କଥାରେ ସେଠିକା ବହୁତ
ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ତାକୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ଦେଇ
କହିଲେ, “ଓକ୍ ଅଛୁ । ତୁ କୁକୁରକୁଆକୁ
ଯନ୍ତରେ ପାଲଟୁ; ଆଉ ଯଦି କେବେ
ତୋ ସହିତ ଲଗାଏ ତ ତେବେ ମୋତେ
କହିବୁ ।”

ସେଠିକା ନଟକୁ ନ ମାର ଅଧିକରୁ ପୁରସ୍କାର
ଦେବ ଛୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।
ସେ ସେଠକୁ କହିଲେ, “ନିଜ ପିଲାକୁ
ମାରିଥିବା ଗୁଳରକୁ ଆପଣ ପୁରସ୍କାର ଦେବାଟା
କିଭଳି ନ୍ୟାୟ ହେଲା ?”

“ହଁ, ମୁଁ ଯାହା କରିଛୁ ନ୍ୟାୟ କରିଛୁ ।
ନଟ ପିଲାବେଳେ ଶେଖର ପରି ଚଳିଲା ଥିଲା ।
ଏବେ ସେଥିପାଇଁ ନଟବର ସେଗୁଡ଼ି, ଶେଖରର

ଲୁକାର୍ଥୀ ପାଇଁ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ
ଫଳ ଭୋଗବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ନଟ ଯାହା
କରିଛୁ ତଦ୍ୱାରା ଖାଲି କୁକୁରକୁଆକୁ ରକ୍ଷା
କରିନାହିଁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଶେଖରକୁ ରକ୍ଷା
କରିଛୁ । ତେଣୁ ତା’ର ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ
ତାକୁ ମୁଁ ପୁରସ୍କାର ଦେଲା ।” ସେଠିକା ଶାନ୍ତି
ଭାବରେ କହିଲେ ।

ସେ ଛୁଆଟିକୁ ପାଲଟା ପରେ ନଟ
ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲା । ତା’ ପରେ
ତା’ ଗାମରେ ବର୍ଷା ହେଲା: ଜମିରେ ଫସଲ
ହେଲା । ସେ ଗାଁକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ହମେ
ତା’ର ସଦ୍‌ଗୁଣ ସବୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାକୁ
ଲାଗିଲା । ତା’ର ଗୁଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ
ଜଣେ ଧନୀ ଗୃଷୀ ତା’ର ଏକମାତ୍ର ଝିଅକୁ
ନଟ ସହିତ ବିବାହ ଦେଲା । ତା’ ପରଠାରୁ
ନଟର ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ଆହୁରି
ବଢ଼ିଗଲା । ସେ ପୁଣ୍ୟପୁରୁଷ ନିଜର ଜୀବନ
ବିତାଇଲା ।

ଠକା ସହିତ ଠକାମୀ

ଗୋବିନ୍ଦପୁରରେ ରଘୁ ସାହୁ ନାମରେ ଜଣେ ଧନୀ ବଣିଆ ଥାଏ; ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବହୁତ ସୁଧରେ କରଜ ଦେଉଥାଏ । ସେଇ ଗାଁରେ ରାମପ୍ରସାଦ ନାମରେ ଗଣିବ ଗୁଣୀଟିଏ ଥାଏ । ଦିନେ ଅତି ବିପଦରେ ପଡ଼ି ସେ ରଘୁ ସାହୁ ପାଖକୁ ଗଲା ଓ କହିଲା, “ରଘୁଭାଇ, ମତେ ପଚାରିବି ଟଙ୍କା ଧାର ଦିଅ । ମୁଁ ସପ୍ତାହଟିଏ ପରେ ଶୁଦ୍ଧିଦେବି ।”

ରଘୁ ଥିଲା ବଡ଼ କଞ୍ଜୁସ୍ । ପୁଣି ଜାଣିଥିଲା ରାମପ୍ରସାଦର ଅବସ୍ଥା ସେପରି ସୁଚଳ ନୁହେଁ । ସେ ସୁଧ କ’ଣ ଦେବ, ମୂଳ ମଧ୍ୟ ବୁଡ଼ିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ତେଣୁ ସେ ଦୋକୋପାଞ୍ଚି ହୋଇ କହିଲା, “ତମେ ତ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଆସିଛ ! ଆଜି ମୋ ହାତରେ ପଇସାଟାଏ ସୁଦ୍ଧା ନାହିଁ । ନହେଲେ ତୁମକୁ ଖାଲି ହାତରେ ଫେରାଇ ଦେଇ ନଥା’ନ୍ତି ।”

ରାମର ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ହେଲା ଯେ ରଘୁ ମାତ୍ର ପଚାରିବି ଟଙ୍କା ପାଇଁ ତା’ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ପାରିଲା ନାହିଁ ! ହମେ ତା’ର ଦୁଃଖ ହୋଧରେ ପରିଣତ ହେଲା ଓ ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲା ଯେ କୌଣସି ମତେ ସେ ରଘୁ ମାହୁଠାରୁ ଟଙ୍କା ନେବ । ଶେଷକୁ ସେ ମନେ ମନେ ଏକ ଉପାୟ ସ୍ଥିର କଲା ।

ଦିନେ ରଘୁ ସାହୁ ନିଜ ଦୋକାନରେ ଏକା ବସିଥିଲା । ରାମପ୍ରସାଦ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ସେଠି ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ରଘୁଭାଇ, ଟଙ୍କାଏ କୁହତ ପାଞ୍ଚରେ ଦଶ ଗୁଣିଲେ କେତେ ହେଉଛି ?” ରଘୁ ଭାବିଲା ରାମ ବୋଧହୁଏ ଅଜ୍ଞ ଗୁଣନ ଜାଣେ ନାହିଁ ବୋଲି ତାକୁ ପଚାରିଛି । ତେଣୁ ମେ ହସିବାବ କରି କହିଲା, “ପଚାଶ ।”

“ତୁମର ବୁଦ୍ଧି ବାସନ୍ତିଆ ବୁଦ୍ଧି ନା କ’ଣ ? ଅନ୍ୟମାନେ ଏ କେତେ ମିଳିତ ବସ୍ତୁର ବ୍ୟବ
ପରୁଣ ନୁହେଁ ପାଠ୍ୟ ହେବ ।” ସମସ୍ତଙ୍କ ମୋହାବସ୍ଥାରେ ସେ ଶବ୍ଦ
ସ୍ଵରରେ କହିଲେ ।

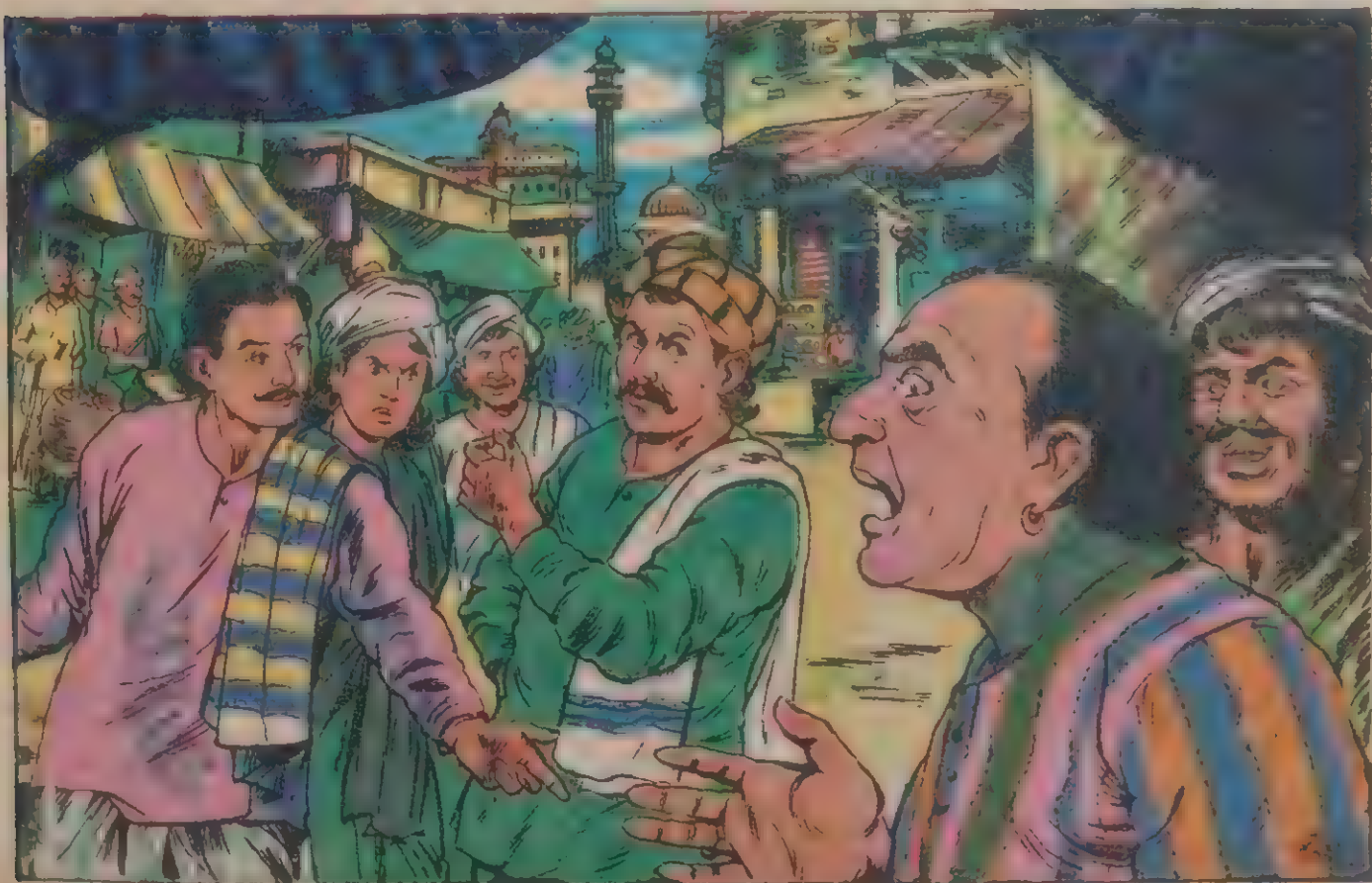
“ହୁମାୟୁନ କହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ କହୁଛି ପାଠ୍ୟ ନୁହେଁ
ପରୁଣ ।” ରଘୁ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ ।

ତା’ପରେ ଦୁହେଁ “ପରୁଣ, ପାଠ୍ୟ”
କହି କହି ପରସ୍ପରକୁ ଦବାଇବାକୁ ଶେଷ
କଲେ । ଲୋକ ଜମିଗଲେ ।

ବହୁତ ଲୋକ ଦେଖି ସମ ଲୋକମାନଙ୍କୁ
ସମ୍ବୋଧନ କରି କହିଲେ, “ଭାଇମାନେ, ମୋର
ନ୍ୟାୟ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଏ କଣ୍ଠିରୁ ରଘୁ ସାହୁ
ମୋର ଦଶଟଙ୍କା ଠକି ନେବାକୁ ଚାହେଁ ।
ମୁଁ ତା ପାଖରେ ପାଠ୍ୟ ଟଙ୍କା ଜମା ରଖିଥିଲି
ଏବେ କହୁଛନ୍ତି କ’ଣ ପରୁଣ ଟଙ୍କା ।

ସମସ୍ତସାଦର ଏ ଆଶେପ ଶୁଣି ରଘୁ ସାହୁ
ମୁହଁ ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଚିତ୍କାର କରି
କହିଲେ, “କି ବଦମାସ ଏ ସମ । ତୁ କେବେ
ମୋ ପାଖରେ ପଇସା ଜମା କରିଛୁ ?” ପୁଣି
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଚାହୁଁ କହିଲେ, “ଭାଇମାନେ, ଏ
ଟାଳି ମିଛ କଥା କହି ଚାଲୁଛୁ । ମୋ ଠାରେ
ତା’ର କୌଣସି ଟଙ୍କା ଜମା ନାହିଁ ।”

ସମସ୍ତସାଦ ମଧ୍ୟ ରଘୁର କଥା କାଟିବାକୁ
ଯାଇ କହିଲେ, “ତୁମର ନାଟକକୁ କଥା ବଦଳ
କରି ରଘୁଜୀ : ଏ ଗାଁରେ କିଏ ଜାଣେନାହିଁ ଯେ
ତମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପଇସା ମାରି ବଡ଼ଲୋକ
ହୋଇଛ ? ପରୁଣ ବୋଲି ତ କହୁଥିଲ ଟଙ୍କା

ଆଗରୁ: ପୁଣି ଏବେ ସେତକ ବି ମାନ୍ୟ ନାହିଁ ?
ତମେ ମତେ ବେଶ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛ । ମୁଁ
ଏବେ ଝୁଲିରେ ସୁଦ୍ଧା ତୁମ ପାଖରେ ପଇସା
ଜମା ଦେବି ନାହିଁ ।”

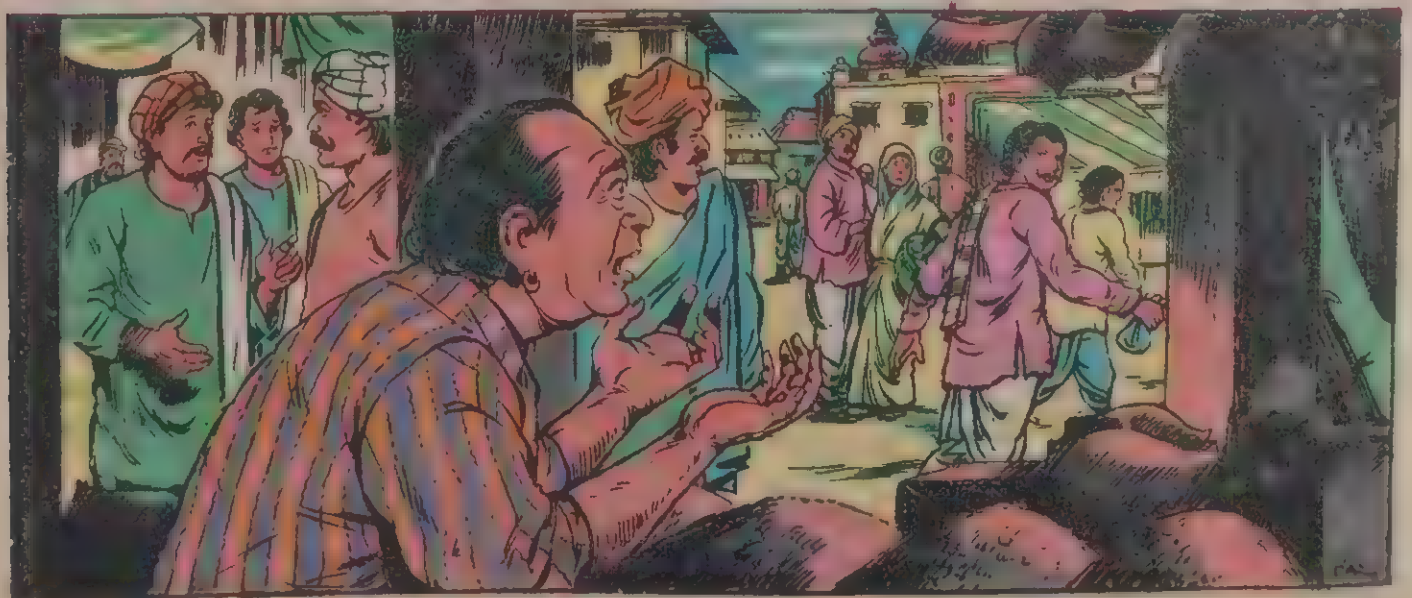
ରାମପ୍ରସାଦ ଏପରି କୌଶଳର ସହିତ
କହିଲା ଯେଉଁ ଜଣାଯିବ ସେ ସତରେ ପଇସା
ଜମା କରିଥିଲା । ସମସ୍ତେ ତା’ କଥା ବିଶ୍ୱାସ
କଲେ । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ ରଘୁ
ସାହୁକୁ ଗାଳିଦେଇ କହିଲେ, “ପ୍ରଥମେ ତ
ତମେ ପଚାରି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲ । ଏକଥା
ତ ଆମେ ନିଜ କାନରେ ଶୁଣିଛୁ । ଆଉ
ସେତକ ମଧ୍ୟ ତମେ ଆମମାନଙ୍କ ସାମନାରେ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ବସିଛ ? ତମେ
ଏପରି ଅବିଶ୍ୱାସୀ କାମ କିପରି କରୁଛ ? ଏବେ
ତ ରାମପ୍ରସାଦ ପଚାରି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ରହି । ତେଣୁ
ତାକୁ ଅନ୍ତତଃ ସେତକ ଦେଇଦିଅ ।”

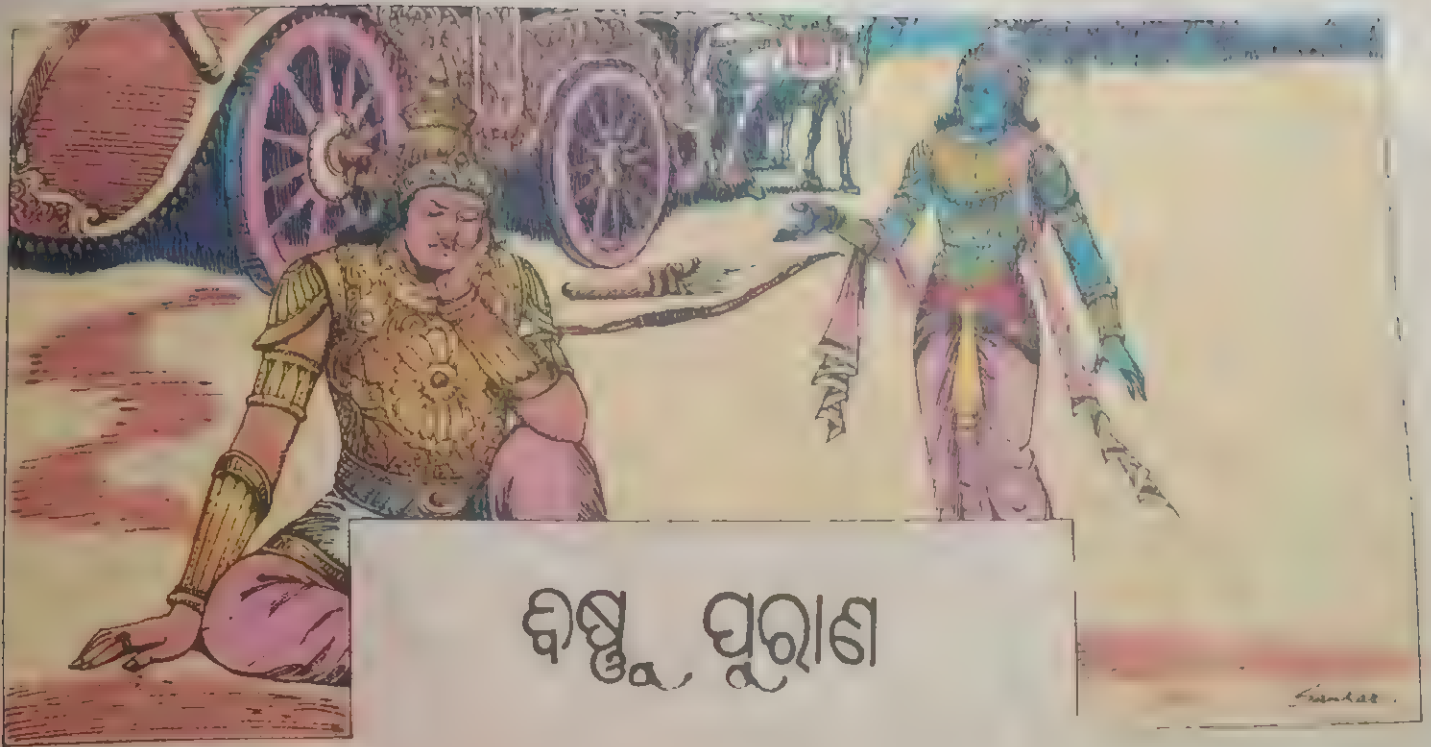
କିନ୍ତୁ ସମୟ ଏପରି ବଦାଦ ଲାଗିଲେ
ଦୁଇଟି ଷାଠିଏ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ

କିନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ର ପଚାରି ଟଙ୍କା କାହିଁ ଦେଇ
ଦେଇଦେଲା ।

ହାତରେ ଟଙ୍କା ପାଇବାମାତ୍ରେ ରାମ
ଜୋର୍ରେ ହସି ଉଠିଲା । ତା’ପରେ ଲୋକ-
ମାନଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲା, “ଏପରି ପ୍ରକୃତରେ
ମୁଁ କରୁଛି ତାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ।” ତା’ପରେ
ପଚାରି ଟଙ୍କା ରଘୁକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ସେ କହିଲା,
“ନିଅ ତୁମ ପଚାରି ଟଙ୍କା । ବଳକା ପଚାରି ମୁଁ
ପରେ ଦେବି କାରଣ ମୋର ଟଙ୍କାର ଦରକାର
ଅଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ଯେ ଟଙ୍କା
ସାହାର ଥାଏ ସେ ଯଦି ଅନ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ
ନକରେ ତେବେ ଟଙ୍କା ରଖିବାର ମାନେ କ’ଣ ?
ମୁଁ ଚାହୁଁଲେ ସବୁ ଟଙ୍କା ରଖି ପାରିଥା’ନ୍ତି ।
କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଶରୀର ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଠକ ନୁହେଁ ।
ମୁଁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସୁଧ ସହ ଫେରାଇ ଦେବି ।”

ରଘୁ ସାହୁ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁଣ୍ଡ ଚଳାଇ କଲେ ।
ଲୋକମାନେ ସବୁକଥା ଶୁଣି ହସି ହସି ସେଠାରୁ
ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ।

ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ରଥକୁ ନେଇ ଦୁଇସେନା ମଝିରେ ରଖିଲେ । ଦୁଇପକ୍ଷର ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖି ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ମନ ବିସାଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଶତ୍ରୁପକ୍ଷରେ ଯେଉଁମାନେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଜନ, ବନ୍ଧୁଜନ, ଭାଇମାନେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆତ୍ମୀୟମାନେ । ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ହସ୍ତ ଶିଥିଳ ହୋଇ ସେଥିରୁ ଧନୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା ଓ ସେ ଦୁଃଖରେ କହିଲେ, “ଏମାନଙ୍କୁ ମାରି ଯେଉଁ ଗଜ୍ୟ ଲଭ ହେବ ସେଥିରେ ଆମର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଆମର ବନ୍ଧୁ, ଆତ୍ମୀୟ ଓ ସୁହୃଦ ସେମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଗଜ୍ୟ ପାଇଁ ହତ୍ୟା କରି ନରକଗାମୀ ହେବାକୁ ମୁଁ ଚାହେଁନାହିଁ ।

ମୁଁ ଯୁଦ୍ଧ କରିବି ନାହିଁ ।” ଏତକ କହି ଅର୍ଜୁନ ଡାକ୍ତରୀ ବିସାଦ ଭାବରେ ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବକ ସେଇଠାରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି କହିଲେ, “ହେ ଅର୍ଜୁନ, ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରି ଏପରି ହତାଶ ହୋଇ ବସି ରହିବା କୌଣସି ବିବେକବାନ୍ କ୍ଷତ୍ରିୟର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ; ଭୀଷ୍ମ ଓ କାୟରୁଷମାନେହିଁ ଏପରି କରିନ୍ତି । ଦେଶ ଓ କାଳ ଅନୁସାରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଧର୍ମ । ପ୍ରକୃତରେ ପରମେଶ୍ୱରହିଁ ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତା । ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅଧର୍ମକୁ ବନ୍ଦ କରି ଧର୍ମ ହାସଲ କରିବା ହେଲା ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ନିମିତ୍ତ ମାତ୍ର । ଯୁଗ

ସୁଗ ଧରି ଏଇ ଧର୍ମ ସଂସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ତମେ ଓ ମୁଁ ନରନାରାୟଣ ରୂପେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆସୁଛେ । ତମର ଏସବୁ ସ୍ମରଣ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମୋର ସ୍ମରଣ ଅଛି । ତମେ ନାଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ମୋର ଉପଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରି ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର । ଏବେ ଉପସ୍ଥିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତମେ ଅସ୍ତ୍ର ପୁନଶ୍ଚ ଧାରଣ କରି କ୍ଷତ୍ରିୟୋଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ମରଣ କରି ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୁଅ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏତେ କହିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଥିଲା । ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ଦେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ନିଜର ବିଶ୍ୱରୂପ ପ୍ରକଟ କଲେ । ସେଥିରେ

ଅର୍ଜୁନ ଦେଖିଲେ ବିଶ୍ୱରୂପ, କେବଳ ଦେବତା, ସୃଷ୍ଟି, ଛିଡ଼ି, ପ୍ରଳୟ । ସେହିଭଳି ସେ ଦେଖିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମହାକାଳ ରୂପେ— ଯେଉଁଥିରେ ସବୁ କିଛି ଅବଶେଷରେ ବ୍ୟାପି ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱରୂପ ଦେଖି ଅର୍ଜୁନ ଅବତାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱ ଜପିଲବ୍ଧ କଲେ । ତା’ପରେ ସେ ଭୃତ ଭାବରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ମରଣ ରଖିଲେ ଯେ “ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜଗତର ପ୍ରଭୁ, ସେ ଯାହା କହିବେ ମୁଁ କରିବି, ମୁଁ ତାଙ୍କର ହାତରେ ଯନ୍ତ୍ର ମାତ୍ର ।”

ସେ ଉଦୟଜାମ କଲେ ଯେ କ’ଣ ଠିକ୍ କ’ଣ ଭୁଲ୍ ଏସବୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ମଣିଷର ମନ ପକ୍ଷରେ ସହଜ ନୁହେଁ । ପୃଥିବୀରେ ନାନା ପ୍ରକାର ନୀତି ନିୟମ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ନୀତି ପାଳନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଏକ ନୀତି ଲଙ୍ଘନ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ସ୍ୱୟଂ ହେଲେ ସବୁ ନୀତି ଓ ସବୁ ଧର୍ମର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ସତ୍ୟ । ତାଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସୁଯୋଗଠାରୁ ବଳି ସୌଭାଗ୍ୟ ଆଉ କ’ଣ ଥାଇପାରେ? ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସଖା ତଥା ଦିଗ୍ଦର୍ଶକ ରୂପେ ପାଇଥିବାରୁ ଅର୍ଜୁନ ନିଜକୁ ଧର୍ମ ମନେ କଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ ।

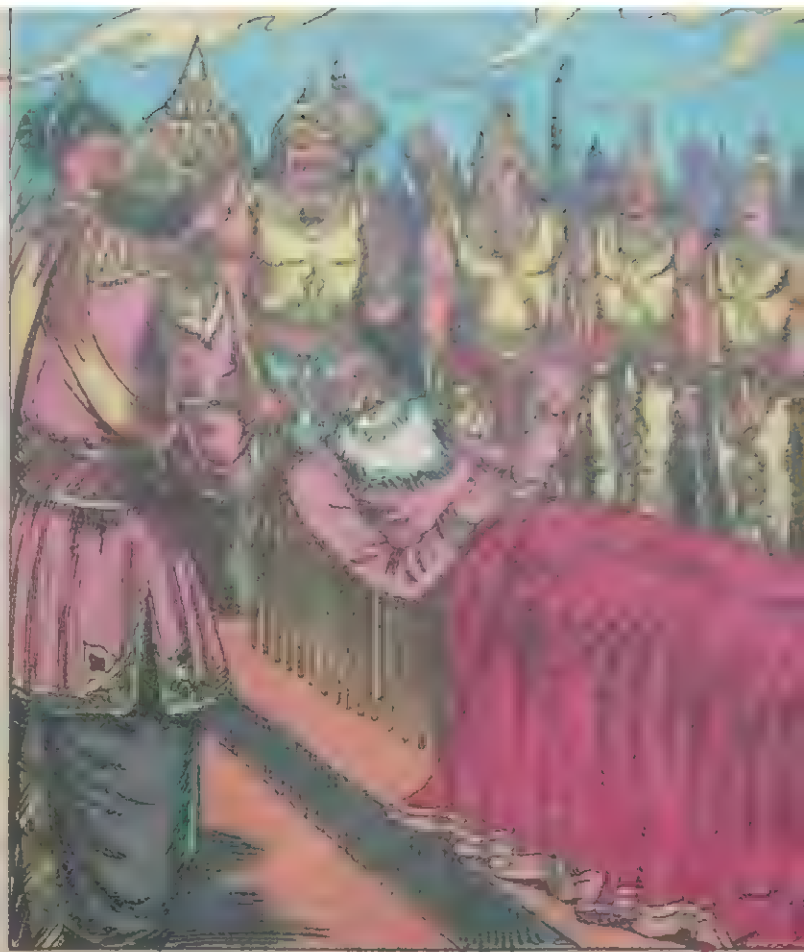
ଏଇ ଭାବ ମନ ଭିତରେ ଉଦୟ ହେବା ମାତ୍ରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ମନରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳ

ଆସିଲା ଓ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ନିଜର ପରିଚାଳନା
ଧନୁ ଓ ଅସୁବିଧା ଧାରଣ ପୁରକ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ
ଶତ୍ରୁ ଯୁଦ୍ଧାରମ୍ଭର ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଯାଇଁ
ନିଜର ପାଞ୍ଚଜଣ ଶଙ୍ଖ ବଜାଇଲେ ।
ତା'ପରେ ପରେ ଦୁଇ ପକ୍ଷରୁ ଚିତ ଚିତ ଶଙ୍ଖ
ବାଜି ଉଠିଲା ଓ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଦିନ ପରେ ଦିନ ଏଇପରି ଆଠର ଦିନ
ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ରହିଲା । ମାତ୍ର ଅବଶେଷରେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପାଣ୍ଡବଦଳ ବିଜୟ
ଲାଭ କଲେ ।

ଶାନ୍ତିରୂପ ରୂପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ-
ବାଣୀର ସତ୍ୟତା ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ଭ୍ରମ
ନିଜର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯାଇ
ଦୁଃଶାସନ ରକ୍ତରେ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ବେଶୀ-
ବନ୍ଧନ କଲେ । ଅଭିମନ୍ୟୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ବୀରଗତ
ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । କର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସ୍ବରୂପ
ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଶିବଙ୍କ ସହ ଲୀନ ହୋଇଗଲେ ।
ପୃଥ୍ବୀମାତାଙ୍କୁ ବିଷ୍ଣୁ ଦେଇଥିବା କଥା
ଅନୁସାରେ ପାପଭାଗ ଲାଭକ ହେଲା ।

ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ମୃତ୍ୟୁ ଯୋଗୁ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ହୃଦୟ ଦୁଃଖ ଓ ଶୋକରେ ଜର୍ଜରିତ
ହେଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷରୁ ଅନ୍ଧ ଶକ୍ତି
ଛଳନା କରି ଭ୍ରମ ସହିତ ମିଳିତ ହେବାକୁ
ଚାହୁଁଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି
ବୁଦ୍ଧିପାରି ଭ୍ରମ ବଦଳରେ ଏକ ଲୌହଭ୍ରମକୁ

ତାଙ୍କ ହାତରେ ଦେଲେ । ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତାକୁ
ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତଚର୍ଚ୍ଚିତ କରି
ଧୁଳିସାତ କଲେ । ଗାନ୍ଧାରୀ ପୁତ୍ରଶୋକରେ
ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ,
“ହେ କୃଷ୍ଣ, କୌରବମାନଙ୍କ ପରି ତୁମ
ଯାଦବବଂଶ ମଧ୍ୟ ଧ୍ବଂସ ହେବ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ଦେବୀ,
ଆପଣ ମହାସତ୍ତ୍ଵ, ଆପଣଙ୍କ କଥା କଦାପି
ମିଥ୍ୟା ହେବ ନାହିଁ, ନିୟତିର ନିର୍ଣ୍ଣୟହିଁ
ଆପଣଙ୍କ ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ତାହାହିଁ
ହେବ ।”

ସୁପ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ପାଞ୍ଚପୁତ୍ରଙ୍କୁ
ଅଶ୍ବତ୍ଥାମା ହତ୍ୟା କଲା । ସେଇ ଘଟଣାର

ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ କୃଷ୍ଣ ଓ ଅର୍ଜୁନ ଅଶ୍ବତ୍ଥାମାକୁ ବାନ୍ଧ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର କରାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଦ୍ରୌପଦୀ ଅଶ୍ବତ୍ଥାମାକୁ ମୁକ୍ତ ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, “ତୁମ ପାଇଁ ଉଚିତ ଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ଶାଶ୍ବତ ନାରାଜ୍ୟ ଜୀବନ । ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ତ ତମେ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବ । ତେଣୁ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ତୁମ ନିକଟକୁ ଆସିବ ନାହିଁ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ଅର୍ଜୁନ ଅଶ୍ବତ୍ଥାମାର ଶିରସ୍ଥାନରୁ ମଣି ନେଇ ତାକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେଲେ । ମଣିସ୍ଥାନ ହେବାରୁ ସେ ମାନସିକ ରୋଗ ଦ୍ବାରା ଆହାନ୍ତ ହୋଇ ଗୁରୁଆଡ଼େ ଘୁରି ବୁଲିଲା ।

ଅଶ୍ବତ୍ଥାମା ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ନିର୍ବାଣ କରାଇ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧର ଶେଷ ଆଶା ଉତ୍ତରାଳ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧି ଯତ୍ନ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ପିଲାଟି ଯେତେବେଳେ ମରି ଜନ୍ମ ନେଲା । ଏଥିରେ ପାଣ୍ଡବକୁଳର ସମସ୍ତେ ମର୍ମାହତ ହେଲେ । ଅବଶେଷରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆସି ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲେ ଯେ ତା’ ଭିତରେ ଅଳ୍ପ ଜୀବନ ଅଛି । ତେଣୁ ସେ ପାଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତାକୁ ସୁସ୍ଥ ଜୀବନ ଦାନ କଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତା’ର ନାମ ହେଲା ପରୀକ୍ଷିତ ।

ଶରଣସ୍ୟା ଉପରେ ଶୋଇ ରହି ବୁଦ୍ଧ ଭୀଷ୍ମ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉତ୍ତରାୟଣ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ସେହିଠାରେ ଥାଇ ସେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ରାଜଧର୍ମର ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ସମୟ ଅନୁସାରେ ସେ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କରି ସ୍ବର୍ଗଶମନ କଲେ ।

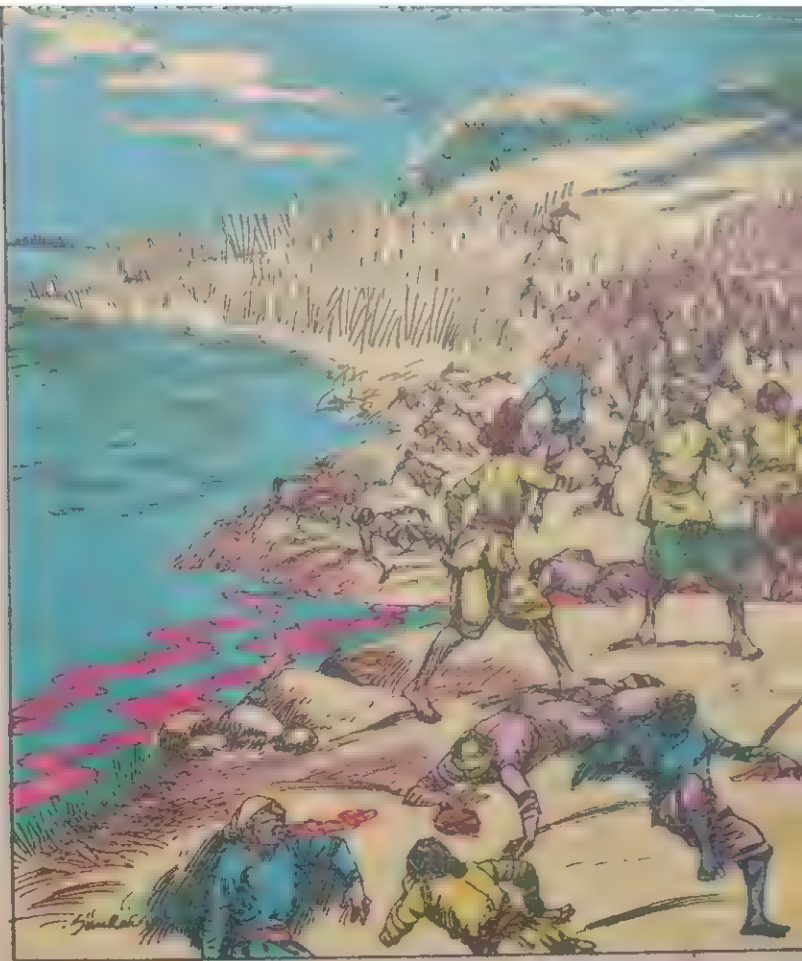
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ରାଜ୍ୟାଭିଷେକ ହେଲା । ତା’ ସହିତ ଅଶ୍ବମେଧ ଯଜ୍ଞ ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚାଲିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅନ୍ୟ ଯାଦବବୀରମାନେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯଦୁବଂଶୀ ଯୁବକମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ଓ ଶବ୍ଦୀ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ବଳରାମ ଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବରୁହିଁ ଜର୍ଥାଟନରେ କାହାର ଯାଇଥିଲେ ।

ଦିନେ ଦ୍ଵାରକାକୁ କେତେକ ଶିକ୍ଷଣ ଦୁଲି ଆସିଥାନ୍ତି । ମୂର୍ଖ ଯାଦବମାନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ଵରୂପ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶ କରାଇ ମଜା କରିବା ପାଇଁ ଋଷିମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “କୁହନ୍ତୁ ଦେଖି ଏହା ପେଟରେ ଯେଉଁ ପିଲ ଅଛି ସେ ହିଅ ନା ପୁଅ ।”

ଏପରି ଅଶାଳୀନ ବ୍ୟବହାରରେ ହୁଇ ହୋଇ ଋଷିମାନେ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ଯେ ଏହା ପେଟରେ ଯିଏ ଅଛି ତା’ର ଦ୍ଵାର ସଦୃଶ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବ ।

ପ୍ରକୃତରେ ତା’ ଲଗା ଭିତରୁ ଏକ ଲୌହମୁଷଳ ବାହାରିଲା ଓ ସମସ୍ତେ ଡରିଗଲେ । ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ଫେରିବା ପରେ ସେମାନେ ବି ଏକଥା ଜାଣିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ଭ୍ରମ ଲୌହମୁଷଳଟିକୁ ଘସି ଘସି ସମୁଦ୍ରରେ ପକାଇଲା । ଶେଷରେ ବଳରାମ ଛେଟ ଖଣ୍ଡେ ଲୁହାକୁ ସମୁଦ୍ରରେ ଥିବା ମାଛଟିଏ ଗିଳି ଦେଲା । ପରେ ଜଣେ ଶବରର ଜାଲରେ ମାଛଟି ପଡ଼ିଲା । ମାଛଟିକୁ କାଟି ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଲୁହା ଖଣ୍ଡେ ପାଇ ତାକୁ ସେ ତା’ର ଡରରେ ଲଗାଇଲା ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଥରେ ଯଦୁବଂଶୀମାନେ କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ସବରେ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ କରିବାବେଳେ ବହୁତ କାଦମ୍ବରୀ ରସ ପାନ କରି ନିଜର ଜ୍ଞାନ ହରାଇ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ମାଡ଼ଗୋଳ ହୋଇ ମରିଗଲେ ।

ଏସବୁ ଶୁଣି ବଳରାମ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ନିଜେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚାଲିଯାଇ ସମାଧି ଅବସ୍ଥାରେ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କଲେ ଓ ଶେଷନାଗ ରୂପେ ନିଜର ସ୍ଵରୂପ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବୈକୁଣ୍ଠ ଗମନ କଲେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦ୍ଵାରକା ନଗରର କିଛି ଅଂଶ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ମାଗି ନେଇଥିଲେ । ସେଇ କେତେକ ଭୂମିକୁ ତାଙ୍କୁ ସମୁଦ୍ରକୁ ଫେରାଇବା କଥା ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ଏବେ ତମେ ସ୍ତ୍ରୀ, ପିଲା, ବୁଢ଼ା ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ନେଇଯାଅ । କାରଣ ମୋ କଥା ଅନୁସାରେ ଏବେ ସମୁଦ୍ର ପୁଣି ମାଡ଼ ଆସିବ ।”

ପୁରୋହିତ ବ୍ୟାଧି ଦୂରରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖି ପାରିନି, କେବଳ ତାଙ୍କର କୋମଳ କୋମଳ ରଙ୍ଗର ପାଦଟିଏ ଘାସ ଭିତରେ ଦେଖି ଦୃଶ୍ୟ କାନର ଭ୍ରମ କରି ଡାର ମାରିଲା । ସେଇ ଡାରରେ ଥିଲା ମେଢ଼ି ଅବସ୍ଥା ମୂଷଳର ଶେଷାଂଶ ।

ଡାର ମାରିବା ପରେ ଶିକାର ସମ୍ପତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଧି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏ ଦଶା ଦେଖି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୟାସାଗର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଇ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ତୁମେ ଦୁଃଖ କରନାହିଁ । ରାମ ଅବତାରରେ ମୁଁ ଗଛ ଉଡ଼ାଡ଼ରେ ଥାଇ ବାଳୀକୁ ମାରିଥିଲି । ତମେ ସେତେବେଳେ ବାଳୀର ପୁଅ ଅଙ୍ଗଦ ଥିଲ । ତମ ମନ ଭିତରେ ଯେଉଁ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାର ଲଜ୍ଜା ଯଶକ ପାଇଁ ହୋଇଥିଲା ତାହାହିଁ ଆଜି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ତମେ କିଛି ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ ।” ଏକଥା କହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବ୍ୟାଧିକୁ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ଦାନ କରି ନିଜର ରାମାବତାରର ଘଟଣା ସବୁ ଦେଖାଇଲେ । ରାମଙ୍କର ଦର୍ଶନ ହେବାମାତ୍ରେ ବ୍ୟାଧି ପୁରୁଷର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସ୍ମରଣ କରିପାରିଲା ।

ତା’ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସାରଥୀ ତାକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ତା’ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧବକୁ ଅନେକ ଉପଦେଶ ଦେଇ ବଦ୍ଧିକା-ଶ୍ରମକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଅବତାର ହେବାର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳ ହେଲା ।

ଅବଶେଷରେ ସେ ସମୁଦ୍ର ତଟସ୍ଥିତ ବନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦିବ୍ୟ ବେଶୁବାଦନ କଲେ । ତାଙ୍କ ବଂଶୀ ମଧ୍ୟରେ ସେ ରାଗ ହିନ୍ଦୋଳ, ସମୁଦ୍ରାଳୟାଣୀ ଓ ଦେବଶାନ୍ତାର ରାଗମାନ ବଜାଇଲେ । ସମଗ୍ର ପ୍ରକୃତ ପୁଲକିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସମୁଦ୍ରର ଜଳ ଶାନ୍ତ ହେଲା । ସେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗଛକୁ ଆଉଟ ବସିଥା’ନ୍ତି । ସବୁଜ ଘାସ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ପାଦ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଇ ଯାହା ପାଇଁ ଯେପରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦେବାର ଥିଲା ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଥିଲା ସେସବୁ ସାରଥିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ସମସ୍ତ କଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପରେ ସେ ସାରଥିକୁ ବିଦାୟ ଦେଲେ । ତା'ପରେ ସେ ତାଙ୍କର ପାର୍ଥିବ ଲୀଳା ସମାପ୍ତ କରି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ରୂପ ଧରି ବୈକୁଣ୍ଠ ଗମନ କଲେ ।

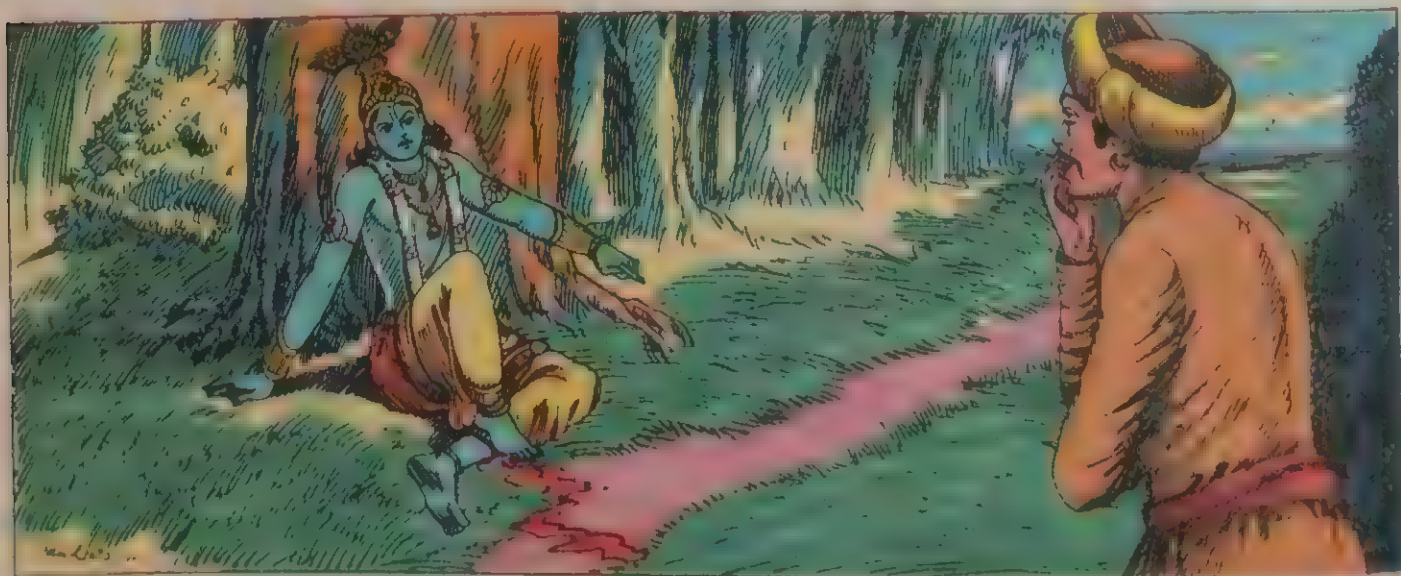
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ ପରେ ସମୁଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ଦ୍ଵାରକା ଜଳମୟ ହେଲା । ତା'ପରେ ଗୋଟିଏ ଯୁଗର ଅବସାନ ହେଲା ଓ କଳୟୁଗ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ସେହି ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଅବତାର ଭାବରେ ସେ ସୁସମ୍ପନ୍ନ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଅସୁର ଶକ୍ତିର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଯୋଗୁ ଧର୍ମର ଗ୍ଳାନି ଘଟିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ପୃଥିବୀ ମୁଣ୍ଡରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ବିନାଶ କରି ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷାକରି ଧର୍ମର ସ୍ଫୁର୍ତ୍ତାପନ

କରିଥିଲେ । ସେ ଜନ୍ମରୁ ନିଜ ଅବତାର ବିଷୟରେ ସଚେତନ ଥିଲେ ।

ତାଙ୍କ ପରେ କଳୟୁଗ ପ୍ରବେଶ କଲା । ସେ ଜାଣିଥିଲେ ସେଥିରେ ପାପର ଭରା ପୁଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ବଢ଼ିଯିବ । ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜକୁ ଭୟଙ୍କର ପାପର କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ସେ ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତିଯୋଗ ଗୀତା ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ଅମୂଲ୍ୟ । ମହର୍ଷି ବ୍ୟାସହିଁ ତାକୁ ରଚନା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖ ନିର୍ଗତ ବାଣୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

ପ୍ରକୃତରେ ସବୁ ଜ୍ଞାନରେ ଭରା ଗୀତା ବିଷୟରେ ଲେଖା ଅଛି ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ସବୁ ହେଲେ ଗାଈ; ଯାହାକୁ ଗୋପାଳ-ନନ୍ଦନ କୃଷ୍ଣ ଦୋହନ କରୁଛନ୍ତି; ପାର୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି ବାଛୁରୀ । ଆଉ ଯେଉଁ ଦୁର୍ଗ୍ଧ ଦୋହନ ହେଉଛି ତାହା ଗୀତାର ଅନୂତମଧୁ ବାଣୀ । ତାକୁ କେବଳ ସୁଧୀ ବା ଜ୍ଞାନଗଣହିଁ ପାନ କରି ଧନ୍ୟ ହେବେ ।

ବିଧାତାର ଦଣ୍ଡ

“ବାସ୍ତବ ରାଜମହଲରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ !”

ଏ ଶବ୍ଦର ଦେଖୁ ଦେଖୁ ହମେ ଗୁରୁଆଡ଼େ ବ୍ୟାପୀ ଶଲ୍ଲ । ସୁଲତାତ ରାଗରେ ଯେତେବେଳେ ଥରୁଥିଲେ, ସତୀକମାନେ ସେତେବେଳେ ଥରୁଥିଲେ ଭୟରେ । ମହଲ ଭିତରେ ଏତେ ସାବଧାନ, ହୋଇ . ପହଞ୍ଚି ଦେବା ସତ୍ତ୍ୱେ କାପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେଲା ତାହାହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ।

ସୁଲତାନ୍ ସତୀକମାନଙ୍କୁ ଡାକି ଶର୍କିନ କରି କହିଲେ, “ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣ ହେଉଛି ଯେ ସତୀକମାନେ ଅନ୍ଧ ଓ ସୁଲତାନ୍ ମୂର୍ଖ । ଯଦି ଏତେ କଟକଣା ଟପି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜମହଲ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିଲ ତେବେ ରାଜ୍ୟର ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ହେଉଥିବ ?”

ସେ ସୁରକ୍ଷା ସତୀକଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମନେରଖ, ଯଦି ତବଶରଣ ମଧ୍ୟରେ ଜନିତ

ସହଚ ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ଧରି ନପାର, ତେବେ ତମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପାଣି ଦିଆଯିବ । ମୁଁ ଜାଣେ ତମେମାନେ କିପରି ଭାବରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧରିଥାଅ । ରାସ୍ତାରେ ବୁଲୁଥିବା କୌଣସି ଭାକାଝକୁ ଧରି ଆଣି ତାକୁ ତୁଚ୍ଛାଟାରେ ପିଟାପିଟି କରି କୁହ ଯେ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତେଣେ ମାମୁଁଘରେ ଦୁଏତ ବସିଥିବ । ସେଥିପାଇଁ କହୁଛି ଜନସମସ୍ତ ସହ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧରିବ ।”

ସତୀକମାନେ ରାଜାଙ୍କର ଏସବୁ କଥା ଶୁଣି ଡରିଗଲେ । ଯାହାହେଉ ଏକାଠି ମିଳିମିଶି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧରିବାକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ପ୍ରଧାନ ସତୀକ ଅନ୍ୟ ସତୀକମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ କି ସମସ୍ତେ ବେଶ ବଦଳାଇ ନଗରର ଗୁରୁଆଡ଼କୁ ଯାଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଖୋଜିବେ ଓ କିଛି ସମୟ ପରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଆସି ମିଳିତ ହେବେ ।

ରହମତ ଶା ନାମରେ ଜଣେ ସତୀର
 ଭାବର ହୃଦ ନେଇ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ଚାଲେ ।
 ସେ ବହୁତ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ବହୁତ ଥର
 ପଡ଼ିଲେ ଓ ତାକୁ ଶୁଭ ଶୋଷ ହେଲେ ।
 ଗୁରୁଦିନକୁ ଅନାଇ ସେ ଦେଖିଲେ ନିକଟରେ
 ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ୟାନ ଅଛି ଓ ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଏକ
 ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍କରିଣୀ । ସେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ପାଣି
 ପିଇଲେ ।

ସେ ପାଣି ପିଇବାର ଦେଖି ଉଦ୍ୟାନ
 ଜଗୁଆଳ ଦୌଡ଼ ଆସି କିଛି ନ ପଚାରି ତାକୁ
 ମାରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଦୁଇଗୁରୁଟା ଆପଡ଼
 ଦେଇ ତାକୁ କହିଲା, “ଆରେ ମୂର୍ଖ, ଗୌର
 ପରି କ’ଣ ଲାଗି ଲାଗି ଏଠି ପଶିବୁ ! କାହାକୁ
 ପଚାରି ଆସିବୁ ? ଆଜିକାଲି ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼

ଗୌରମାନେ ଚୋ’ପରି ହଜାସ ହଜାସ
 ଚାଲିଛନ୍ତି ।”

ରହମତ ଶା ସୁରକ୍ଷା ସତୀର ହେଲେ ନା
 ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ
 ମାଡ଼ ଖାଇ ମଧ୍ୟ ଚାଲି ରହିଗଲେ । ତା’ପରେ
 ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲେ, “ମୁଁ କୌଣସି
 ଗୌର ବା ତାକୁ ନୁହେଁ । ଏକ ସାଧାରଣ
 ଭାବର । ବହୁତ ଶୋଷ ହେବାରୁ ହୋଇ
 ପାଣି ପିଇବାକୁ ଏଠାକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲି ।
 ତେଣୁ ଦୟାକରି ମୋତେ ମାରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।”

“ଓ ଆଜ୍ଞା, ଏମିତି କ’ଣ ?” କହି
 ଜଗୁଆଳୀ ଆଉ ଦୁଇଗୁରୁଟା ଆପଡ଼ ମାରିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା ତମେ ମତେ ମାରୁଛ ଏତେ
 କାହିଁକି ? କ’ଣ ପାଣି ଖୋପାଏ ପିଇବା

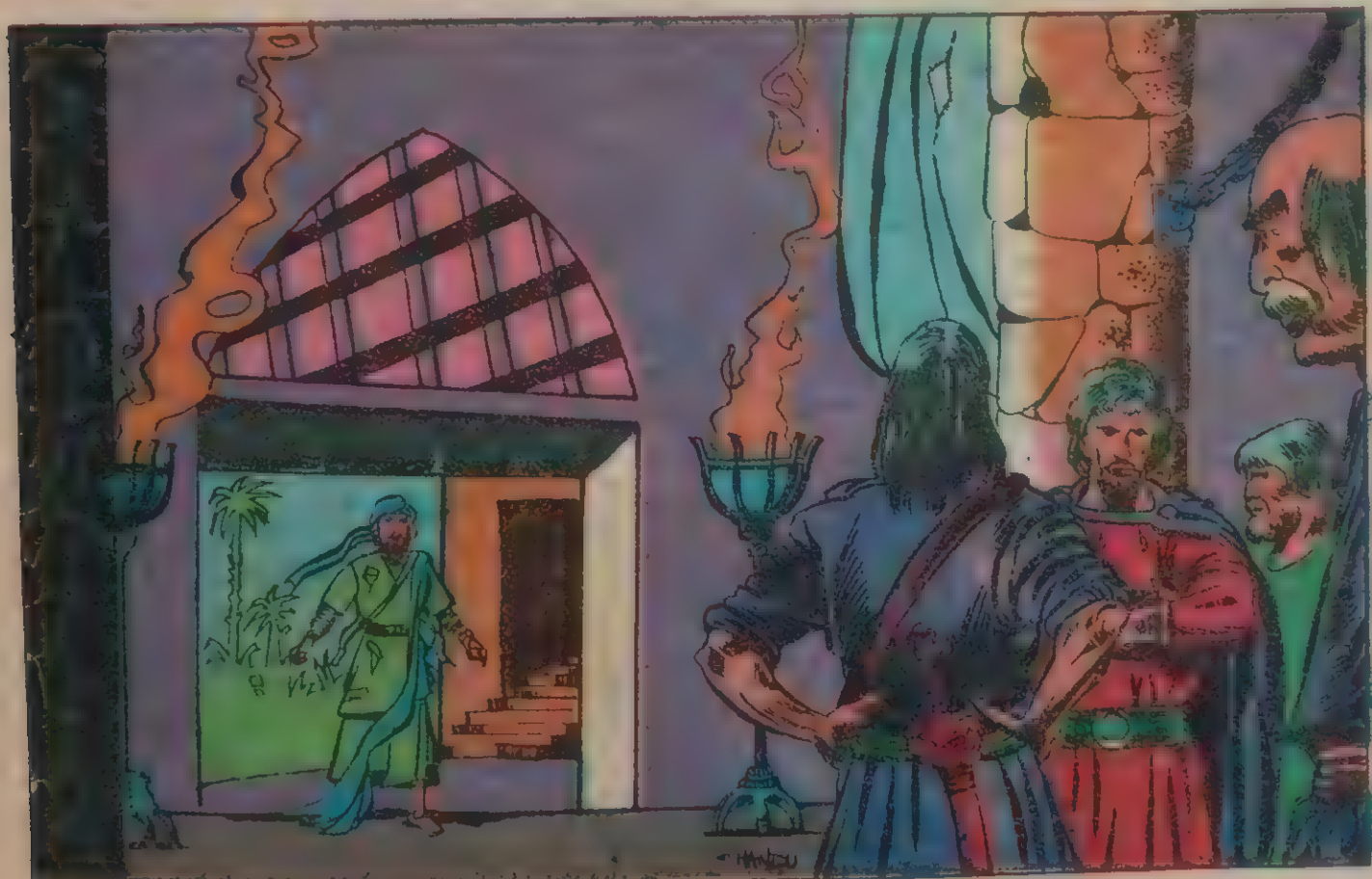
ଏତେ ଅପରାଧ ? ଶୁଣି ଏପରି ଜଣେ ଲୋକକୁ ମାରିବାର ଅଧିକାର କିଏ ତୁମକୁ ଦେଲା ? ଯଦି ତମେ ମୋତେ ଚୋର ବୋଲି ଶୁଣୁଛ ତ ତେବେ ମୋତେ ପୁରସ୍କା ସର୍ତ୍ତାବଳି ପାଖକୁ ନେଇଯା । ସତମିତ୍ତ ବିଚାର କରି ସେହି ମୋତେ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ଆଦୁର ଶୁଣିଗଲା ଓ କହିଲା, “ତୁ ମତେ ଆଇନ୍ କାନୁନ୍ ଟିକାଇବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ, ନୁହେଁ ?” ତା’ପରେ ଦୁଇ ଧକ୍କା ଦେଇ ତାକୁ ସେଠାରୁ ବାହାର କରିଦେଲା ।

ରହମତ୍ ପାଟକ ବାହାରେ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ପଡ଼ି ରହିଲେ । ଉଠିବା ଭଳି ବଳ ନଥାଏ । ସେ ମନେ ମନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୁଃଖ

ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଛଦ୍ମବେଶରେ ଥିବା ଘୋରୁ ମିନା ଏତେ ହଲସ୍ତା ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ! କିନ୍ତୁ ମେ ଜଗୁଆଳ କାହିଁକି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ଆଚରଣ କଲା ? କିନ୍ତୁ କାହିଁକିରେ ଜଣେ ଜଣେ କାହିଁକି ଏପରି ନିର୍ଯ୍ୟାସ ଦୁଃଖ ? ସେମାନଙ୍କୁ କ’ଣ ବିଧାତା କୌଣସି ଶସ୍ତ୍ର ଦେବନାହିଁ ? ଅବଶେଷରେ ସେ ଉଠି ଠିଆହେଲେ ଓ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେଠାରୁ ରହମତ ଆସି ସ୍ବାଡ଼େସାଡ଼େ ଟିକିଏ ଚାଲିଗଲା କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳିମାନେ ମଧ୍ୟ ଆସି ସେଠି ପହଞ୍ଚିଲେ । ରହମତଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “କଥା କ’ଣ, ଏପରି

ଅବସ୍ଥା କମିତ ହେଲା ?” ତା’ପରେ ରହମତ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅନୁଭୂତ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ଶୁଣି ଶୁଣି ସେମାନେ ଗାଗରେ ଲାଲ୍ ହୋଇଗଲେ । ସମସ୍ତେ ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ଏକାଠି ସେହି ଉଦ୍ୟାନକୁ ଗଲେ ।

ସେମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଦୁଇଟି ଦେଖିଲେ ସେହି ଜଗୁଆଳୀ ଗୋଟିଏ ଦଶବର୍ଷର ବାଳକକୁ କ’ଣ ସଙ୍କେତ କରି କହୁଛି । ସେମାନେ ଏକାବେଳେ ଜଗୁଆଳୀକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ବହୁତ ପିଟିଲେ । ଏପରି ପିଟା-ପିଟି ଦେଖି ବାଳକଟି ଭୟରେ ଥରି ଥରି କହିଲା, “ହଜୁର୍ ମୋ ମାମୁଁକୁ ମାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସେ ଚୋରା କରି ଯାହା ସବୁ ଆଣିଛି ସବୁ ମୁଁ ଦେଇ ଦେଉଛି ।”

ସଚୀବମାନେ ବାଳକର କଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “କାହିଁ, କିନିଷ କେଉଁଠି ଅଛି, ଶୀଘ୍ର କହ ।” ବାଳକଟି ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ୟାନ କୋଣରେ ଥିବା ଏକ

ଫୁଲଗଛ ନିକଟକୁ ନେଇଗଲା । ସେଇଠାରେ ଖୋଳିବାରୁ ଗଜାକ ନବରରେ ହୋଇଥିବା ଚୋରର ସବୁ ଜିନିଷ ମିଳିଲା । ସମସ୍ତେ ଖୁସି ହେଲେ ।

ରହମତ ଜଗୁଆଳୀକୁ ଗାଳିଦେଇ କହିଲେ, “ଯଦି ତୁ ଆଜି ଜଣେ ଦୁଷ୍ଟାର୍ଥ ଗଣ୍ଡବ ଲୋକକୁ ବାଡେଇ ନଥା’ନ୍ତୁ ତେବେ ଦୁଇଟି ତୋର ଚୋରା ଧରାପଡ଼ି ନଥାନ୍ତା । ମନେହୁଏ କୌଣସି ପିଣ୍ଡାରେ ପ୍ରସ୍ତୋତନାରେ ତୁ ଗଜା-ନବରରୁ ଚୋରା କଲା ଓ ଦୁଷ୍ଟାର୍ଥ ଲୋକକୁ ମାରିବା ଭଳି କୁକର୍ମ କଲା ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଚୋର ରହମତଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଗୃହୀତ ଓ ଚିତ୍ତପାତ ଅନୁଭାବ କଲା । ଚୋରକୁ ସବୁ ଚୋରମାଲ ସହ ସଚୀବମାନେ ସୁଲତାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇଲେ । ସୁଲତାନ ରହମତଙ୍କୁ ଓ ଅନ୍ୟ ସଚୀବମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ପୁରସ୍କାର ଦେବା ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ପଦୋଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ କରାଇ ଦେଲେ ।

ଦୁଇ ମୂର୍ଖ ବ୍ୟବସାୟୀ

ଅନୁପମନର ଜମିଦାର ବଡ଼ ଦୟାଳୁ ଥିଲେ । ସେ ବନ୍ଦବର ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଟଙ୍କା କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କା ଦେବା ପୁରୁଷ ଲୋକଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଅତି ନା ନାହିଁ ସେ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତି । ଯଦି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟବସାୟ କଲେ ସଫଳ ହେବ ତେବେ ସାର ସେ ରଖି ଦିଅନ୍ତି ।

ଦିନେ ତାଙ୍କଠାରୁ ରଖି ନେବା ପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ମୂର୍ଖ ବ୍ୟବସାୟୀ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରି କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ଆମେ ଦୁହେଁ ଅଣ୍ଡା ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛୁ । ନିହାତି କମ୍ପରେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ସୁଫଳ ଦରକାର ।”

ଜମିଦାର ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଅଣ୍ଡା ବ୍ୟବସାୟରେ ଏମାନଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ କେତେଦୂର । ତେଣୁ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ତମେ ଅଣ୍ଡା ବ୍ୟବସାୟରେ ନ ଜାଣି କ’ଣ କୁହୁ ।”

“ମହାଶୟ, ମୁଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଝିପାରୁନା ନାହିଁ ଯେ ଅଣ୍ଡା ଭିତରେ ପାଣି, ପବନ ବା ଆଲୋକ ନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କୁଆ କିପରି ବଞ୍ଚିପାରୁଛି !” ପ୍ରଥମ ମୂର୍ଖ ବ୍ୟବସାୟୀ କହିଲେ ।

“କିନ୍ତୁ ତା’ ଠାରୁ ଅଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ହେଉଛି କୁଆ ବାହାରକୁ ଆସିବାକୁ ହେଲେ ଅଣ୍ଡାକୁ ଫୁଟାଇବାକୁ ପଡ଼େ, କିନ୍ତୁ ଅଣ୍ଡା ନ ଭାଙ୍ଗି ସେ କିପରି ଭିତରେ ପଶିଲା ?” ଦ୍ୱିତୀୟ ମୂର୍ଖ ବ୍ୟବସାୟୀ କହିଲେ ।

ଏସବୁ ଶୁଣି ଜମିଦାର ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ତମେ ବ୍ୟବସାୟରେ ସଫଳ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ଟଙ୍କା ଦେଉଛି, ନେଇ ଚେଷ୍ଟା କର ।” ନିଜ ଦୟାଳୁ ସ୍ୱଭାବରୁ ଟଙ୍କା ସିନା ଦେଇଦେଲେ କିନ୍ତୁ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲେ “ଏ ଟଙ୍କା ପାଣିରେ ପଡ଼ୁଛି ।”

ଫଣୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ଧୂରସ୍ଥ ଯଶୋବନ୍ତ ନନ୍ଦେସ୍ବର ୧୯୮୪ ମସିହାରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

Devidas Kasbekar

M. Natarajan

- ★ ଭାରତୀୟ ଚିନ୍ତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୂର ଗୂରୁ ପାଠରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଏକ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବା
- ★ ସେପଟେମ୍ବର ୧୦ ପୂଜା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପଦ୍ମବିଜୟ ଚିନ୍ତା
- ★ ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜୁଲାଇ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

- ପ୍ରଥମ ଚିନ୍ତା : ବଡ଼ ସକାଳରୁ ଆସି ମୁଁ ଖଟୁଛି, ଝିଅ ତେଣେ ଥିବା ଉପାସ ରହି !
 ଦ୍ବିତୀୟ ଚିନ୍ତା : ରହି ବସି ସବୁ ପାଇଁ ସାରିବି, ମା' ତ ଖେଳିବା ହାରିଆ ହୋଇ !!
 ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ଭାରତୀୟ ବନ୍ଦର ଦାସ, କମଳା ।
 ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନମାଳାର ଉତ୍ତର

୧. ସେଣ୍ଟ ଥୋମାସ୍ । ୨. ଜୈନଧର୍ମ । ୩. ନାଲନ୍ଦା । ୪. ଜେନ୍ସ ଅଭେନ୍ସ ।
 ୫. ପ୍ରସାରେ ।

Fun'N'Laughs
All The Way

Mickey AND Donald COMICS

Hurry! For your copy

ପ୍ରବେଶିକା ଚିହ୍ନ

ଜହ୍ନମାମୁଁ କ୍ୟାମେଲ

ରଙ୍ଗ ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ପୁରସ୍କାର ଜିତନୁ
କ୍ୟାମେଲ

ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୧୫/-
୩ ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୧୦/-
୧୦ ତୃତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫/-
୧୦ ସାଙ୍ଗିଫିକେଟ

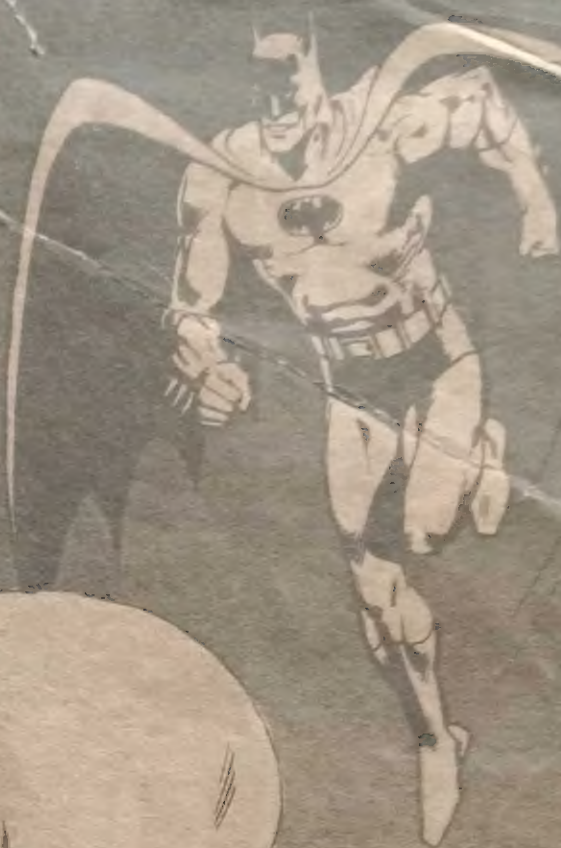

ଏହି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ୧୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୟସର ପିଲାମାନେ ଭାଗନେଇ ପାରିବେ । କ୍ୟାମେଲ ରଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରଟିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ରଙ୍ଗ କରନ୍ତୁ ଓ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଠିକଣାକୁ ପଠେଇ ଦିଅନ୍ତୁ—ପୋ.ବକ୍ସ ନ.୧୧୫୦୧, ନରୀମାଳ ପାଖରେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍, ବନ୍ଦେ ୪୦୦ ୦୨୧ ବିରୁରକମଳାଜୀ ନିଷ୍ଠା ରୂପା ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ । ଏ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ରକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । ଅନୁଗ୍ରହ କରି କୁପନକୁ କେବଳ ଇଂରାଜୀରେ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।

Name: Age:

Address:

LIKE TO FLY INTO
THE EXCITING
WORLD OF
ADVENTURE AND
HUMOUR?

DOLTON
SUPER COMICS
CAN TAKE YOU THERE
EVERY FORTNIGHT!

IT COSTS ONLY Rs. 2.50 A COPY.
EVIDENTLY THE MOST EASILY
AVAILABLE COMICS MAGAZINE
YOU'VE EVER READ:

ITS 36 FULL COLOUR PAGES TAKE YOU
THROUGH MYSTERY AND EXCITEMENT TO
RENDEZVOUS WITH THE SUPER HEROES

SUPERMAN

ମିତା ଆଉ ଲୁଣିଆ ମିନି ନ ମତେ ବଢ଼ିଥା ।

କେହି ଖାଇ ମିତା କୁହେ
ଅଉ କେହି ଲୁଣି ।
କହୁ କ୍ରାକ୍‌ଜାକ୍, ସ୍ବାଦେ
ସଭିକୁ ନିଏ ଜଣି ॥

କେବଳ ଏହି ପ୍ୟାକେଟରେ କିମ୍ଭରୁ ।
ଭାରିଣ, ଅଳ୍ପ କ୍ଷଣକାଳ କେତେବେଳେ
ଖେଲା ମିଳେନା । କେବେ ନୁହେଁ ।

ବ୍ରାହ୍ମ ପିଲେଟ୍
ଫାବ୍ରିକେସନ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ।

ପାଣି କ୍ରାକ୍‌ଜାକ୍ ବସୁ

ଲୁଣି-ମିତା, ମିତା-ଲୁଣି, ମୃଣେ ଆଣେ ପାଣି ।

everest/84/PP/31-or